

13.

Kh. 43

P Y R O P H I L I A
V E X A T I O N V M
Q V E L I B E R .

D. PHIL. THEOPHRA-
STI PARACELSI.

CVI TRES ADHVC EIVS-
*dem authoris tractatus accesserunt, quorum
etiam versa pagella Summarium
indicabit.*

Per Doctorem Adamum à Bodenstein ex au-
thoris archetypo Germanico promulgati.
Postmodum per Gerardum Dorn quanto fi-
delius debuit, ac ratio materiæ pati-
tur in Latinum sermonem
versi.

B A S I L E Æ,
Per Petrum Pernam.
1568.

S V M M A R I V M E O R V M Q V A E
hoc libello continentur.

Primo tractatu metallorum septem, vera natura-
usq; transmutatio, totidem canonibus ad metho-
dum reductis continetur.

Secundo, rerum naturalium omnium tria fore
principia, per demonstrationem artis igneae do-
cetur.

Tertio, Contracturarum origines, & cura, suis ar-
canis, vt Auro potabili, Solis oleo, & Auri quinta es-
sentia factae, cum eorum, & aliorum naturae myste-
riorum extractionis modo, complectuntur.

Quarto morborum capitalium quatuor, (quos
incurabiles, appellant alij) scilicet Epilepsiae, Podag-
rae, Paralysis, & Hydropisis curae verae traduntur.

KÖN. PR. FR.
UNIVERS.
ZV HALLE.

TRAN.

TRANSLATOR LECTORIBVS.

NON est quòd quispiã siue Theophrasto faueat, uel aduersetur, uitio mihi uertat, si libelli titulo, non prætermisso tamen, titulum adiunxerim: priusquam eius rei causam intelligat. Animaduerti plerosq; Lectores, eos potissimum qui de rebus non introspectis, imò uix superficialiter uisis, iudicare solèt, oblato Vexationis uocabulo, mox à lectura libelli faciẽ auertere: quòd fortassis authorem illis inuisum, existiment ad eorum contumeliam id scripsisse. Falso quidem falsius id fore cognoscerent, si libellum inspicientes uel tantillum intelligerët. Ego ut illis in posterum, quum titulum nouum inspexerint, etiam inquirendi cur id à me factum sit, ac simul quod immerito contempserant, intellecta nunc tituli ratione proprij, diligendì præberem occasionem: ea sumpta, Paracelsi mentem aperire uolui lectoribus in unica dictione scilicet, præceptorem nostrum artis huius maximũ inclusisse mysterium, quod etiam in omnibus eius operibus uidere licet, nec uerbulum unum arcano uacuum esse positũ. Inde fit ut eorum traductiones, & potissimum interpretationes, quàm difficiles periculosa magis existât: ut si tantillum ab authoris phrasi sermonẽ torqueas, etiam eius mentem prorsus, & arcanorũ seriem peruerteris, uiamq; lectoribus obstruxeris ad ea capescẽda, quæ prius erant faciliora. Cum iam in seipso fuisset expertus, quàm uarijs vexationibus alumnos, atq; discipulos torquere soleat Alchimia suos, nullosque

AD LECTOREM.

præter paucissimos, ac ualde patientes inter, uix unicum letum, contentumq; reddere. Misertus eorū exhortari uoluit, ne uexationibus huiusmodi perterriti, uel tedio quopiam affecti desisterent: imo potius finem eius rei, donec artem ipsam, & naturam fessam reddidissent, patienter, & ea quæ suis pollicitationibus in dies offerunt expectarent. Istud est arcanum in hac arte scitu maximè necessarium ijs qui metam attingere cupiunt: quod quos latuerit perseuerare que (notatis tamen erroribus correctisq;) te debet, eis & adire Corinthum negabitur. Cum itaq; Paracelsus libellum hunc Pyrophilis tantum (ut ex eius præfatione luce clarius patet) ad eorum exhortationem scripserit, & non illis qui blandas candidasq; manus carbonibus tingere, facieiq; rugas ignibus contrahere fugiunt: nihilominus utilitatē artis ambiunt. Quid huic libello tituli conuenire magis potuit, quod adderetur proprio, non in supplementum (quo quidem non indiget) sed in contemnentium artem ignis resistentiā, quā sit Pyrophilia? de qua totum etiam Compendium hoc differit. Hæc sunt quæ de titulo nouo lectorem absoluerè possunt, ne propter priorem à lectura detorqueat animum: si prima facie non arriserint, repetat si libuerit, sin minus abstineat, nemo pro suo commodo cogendus est.

Vale.

Gerardus Dorn Paracelsi
minimus alumnus,

ELEN.

ELENCHVS CAPITVLO

rum, quæ his tractatulis conti-
nentur.

PRIMO.

De natura & proprietatibus metallorum 7. &
eorum ad inuicem transmutationibus 7. ca
nonibus explicatis.

De sedulitate naturæ

De modo quærendi metalla.

De congelatione Mercurij, id est Argenti
viui.

De receptis Alchimix.

De arte vera transmutationis metallorum, &
Lapidis Philosophici compositione.

De calore Mercurij, vel Argenti viui.

De materia & instrumentis in Alchimia neces
sarijs.

De Alchimix vera diffinitione.

De metallorum philosophicorum diffini
tione.

L

P R A E F A T I O T H E O P H R A -
sti Paracelsi quibusuis Alchimistis, atq; le-
ctoribus praemissa.

Vos Alchimia periti, quotquot etiam vobis maximas pollicemini diuitias, aut ☉ atque ☽ plurimum cupitis extruere: quod Alchimia diuersimode pollicetur ac docet. Pariter & vos qui labores, & vexationes libenter sustinetis, abstinere tamen ab ea minimè vultis, donec vobis eius praemia promissionesq; cognita sint: experientia docet indies, è millibus ne vnum quidem votum assequi. Si naturæ defectus & artis existat: non dico, sed Fati potius, & operantis peritiæ. Quapropter non vt solent alij vulgares Alchimistæ comuniter, libellum hunc describere volui: grauem admodum artem illi, processusq; docent erigere prolixissimos. ☿ Antim: hoc liquefieri permittas cum sale nitro, & γ. quorum vnciam semis accipe. ☉ tantundem. ℥ 3. iij. quibus adde sulphuris 3. i. vitrioli vnciam

ciam. 1. & D tantum vt istius postremi liquefiant in crucibulo ☉.

Cum itaq; signorum, syderum, Planetarum cœlestium characteres, vnâ cum cæteris nominibus, receptis, materialibus, & instrumentis, in hac arte peritis notissimi sint, hoc denuo recensere libello superfluum esset: quamuis huiusmodi signorum, nominum, & characterum usus & explicatio, suo tempore non recusentur. Alius hic Alchimiam, quàm antea tractandi modus per septem canones, ex metallorum septem serie deductus obseruatur: qui licet pomposa verborum elegantia non erumpant, nihilominus in eorum consideratione, quicquid ex Alchimia sperandum est abundè satis, & aliarum rerum arcana plurima continentur: ex quibus etiam per speculationem admiranda quædam resultant opera, quæ multociens antiquorum operantium, & naturalium Philosophorum scriptis, ac opinionibus longe diuersa, probatione quidem, & experimento reperta sunt.

Primo nihil in hac arte verius, quàm id ipsum, quod minimè cognitum est,

cuius minor fides adhibetur. Occasio, causaque sola difficultatis omnis in Alchimia, propter quam ad paupertatem reducuntur plurimi, reliqui frustra laborant, est operantium imperitia, materiarumque nimia, vel pauca nimis quantitas, aut æqualitas: ex quibus omnibus, res in operationibus vel destruuntur, vel rediguntur ad nihilum. At si verus processus fuerit inuentus, res ipsam se mutans indies, ad perfectionem magis accedit. Recta via facilis, sed à paucissimis reperitur.

Aliquando factum est, ut speculatiuus quispiam artifex aliquam artem in Alchimia per delirium suum excogitare potuerit, siue quidpiam, aut nihil inde sequutum sit. Nihil ipsum oportet facere, quo quicquam introducatur in nihilum, & iterum aliquid oriatur ex nihilo: hoc est infidelium prouerbum, non utique falsum. Destructio bonum perficit, nam bonum apparere nullo modo potest, propter suum occultum (aliàs) occultatorem. Bonum itaque minimè bonum, dum occultum est. Occultator est amouendus, ut bonum liberè cum claritate

ta te

PYROPHILIA

4

tate sua valeat apparere. Glosa, Occultator est mons ♀ arena terræ ☉ meatus in quibus metallum creuit. At vnumquodq; metallorum visibilibus, occultum est (aliàs) occultator aliorum sex metallorum. Et quia per elementum ignis imperfecta quæquæ corrumpuntur, aduruntur, ac reducuntur in nihilum, vti sunt hæc metalla 5. ♀ ♂ ♂ ♀ ♀, è contra perfecta simili non absumuntur igne, veluti ☉ & ☽, quo fit vt in igne permaneant, & ex alijs imperfectis in quibus corrumpuntur, simul corpus suum assumant, & appareant oculariter. Qui & quonam titulo id fiat, ex septem canonibus colligi potest, etiam cuius naturæ siue proprietatis quodlibet metallum existat, quid cum alijs operetur, & possit in eorum commixtione. Verum hoc apprime notandum est, septem istos canones à quouis, licet acutissimo lectore, prima facie, lecturâq; leuiter intelligi non posse, nam leuis intellectus occulta facile non admittit: quapropter quiuis horum canonum disputationibus indiget non exiguis. Plurimi sunt elati superbiq; spiritus, qui si-

a 5

bi temerè persuasum habent, hæc omnia quæ libellus iste continet intelligere, foreq; futilia, meliora se habere putant, ista quoq; spernere solent, ☾ ☉ ☽
(☉).

Canon primus, de natura & proprietate ☿.

OMnia sunt in omnibus occulta, vnum ex ipsis omnibus est occultum hoc, corporeum, continens, extrinsecum, visibile, & mobile: liquefactiones omnes in isto continente manifestæ sunt: nam istius continentis, vivens & corporeus spiritus existit: ideo coagulationes omnes, aut congelationes in eo conclusivè cōprehensæ, cum liquefactione quidem acquisite, circumdata, necnon contentæ sunt. Nullum huic liquefactioni, minus eius origini potest inueniri nomen, quo vocentur. Et quia calor nullus tam vehemens, qui huic æquiparari possit, ignis illi tartarei calor comparari debet. Huiusmodi liquefactio nihil prorsus commune habet cum alijs naturalis ignis calore factis, frigoreq; naturali congelantibus, aut coagulantibus, quas congelationes,

nes,

nes, ob earum debilitatem in ☿ agere nequeunt istæ liquefactiones, hac ratione contemnit. Inde colligere licet elementares vires corrumpentes (quæ vel essentia quinta, vel eius elementa vocantur) nihil addere, vel adimere, nec arripiendi potestatem habere. Cœlestes, & infernales vires, elementis quatuor non obediunt, siue sicca, humida, calida sint, vel frigida: nullum eorum operandi facultatem habet contra quintam essentiam, sed quodlibet proprias vires, & operationes per se continet.

Canon secundus.

DE ♃ & eius natura, quod eius manifestum est (intellige corpus Iouis) sex metalla spiritualiter occultat, vnum quidem alio profundius, tenaciusq̃. ♃ nihil de quinta participat essentia, sed elementorum est naturæ: quapropter eius liquefactio leui penitus igne superueniente manifestatur, & accedente frigore simili coagulatur. Cum aliorum omnium metallorum liquefactionibus affinitatem habet: nam quanto quid alteri natura fuerit simi-

lius, tanto facilius vnitur illi per coniun-
 ctionem: facilior etiam est, magisq; na-
 turalis propinquorum, quam remoto-
 rum ad inuicē operatio. Remotum fal-
 lere solet, eò quòd in ipso vix minimum
 videatur, etsi maximum existat: hinc fit,
 vt ad superos non anhelent homines,
 quia plurimum ab eis distant, eorumq;
 gloriam non vident. Pariformiter infe-
 ros admodum nō formident, quòd re-
 moti sint, eorumq; status, & pœnæ mi-
 seriam nemo viuentium nouit, aut ex-
 pertus est: hac de causa nihil fit infer-
 nus. Res enim remotiores, eò viliores
 habentur, quò rudiorem locum obti-
 nent, quia pro sui loci pprietate quæ-
 quæ res melior euadit, vel immutatur:
 quod varijs exemplis demonstrari po-
 test. Quapropter quanto magis ♀ a ♂
 & ♀ est remotior, propinquior etiam
 ☉ & ☾ reperitur, tanto maiorem aurei-
 tatem, aut argenteitatē (vt ita loquar)
 in corpore suo cōtinet, grandiorq; for-
 tior, visibilior, tangibilior, perceptibi-
 lior, amabilior, acceptior, notior, & ve-
 rior quam in remoto comperitur. Rur-
 sus quò res quæuis remotior, eò vilior
 exi-

THEOPHRASTI. §

existimatur in prædictis omnibus, ideo
 quòd semper præsens absenti rei præ-
 feratur. Quantò propinquius est mani-
 festum, tanto remotius est etiam occul-
 tum. Quamobrem Alchimiſtis diligē-
 tia summa ſpiritualis, occultus, & remo-
 tus conſiderandus, atque notandus eſt
 locus, in quo ſunt ☉ & ☾, ſub ☉ & Lu-
 na: tum vtrum ipſe cupiuerit, illud in di-
 ſtantia potius quærat, vt in propinquo
 videat, eo loco, in quo ♃ corporaliter
 ſtetit, ☉ & ☾ oculariter, ad quoduis exa-
 men exiſtere ſine fūco. Tranſmutatio-
 nis quidem in metallis de imperfectione
 in perfectionem, varia ſunt opera-
 tionum recepta, quæ vnum alteri per-
 mifcere, tum alterum ab altero purum
 ſeparare docent: hoc nihil aliud eſt, ꝑ
 eius tranſmutatio, vel permutatio, per
 alchimicum opus perfectum adimple-
 ta. (b intra, Nam Aurum multum Iupi-
 ter ♃, & non parū argenti. in ♃. ♀. ☾.
 imponitur ei, & augmentabitur
 ☾, & de reliquis. *

Canon tertius de ♂ & eius proprietatibus.

Occulta 6 metalla septimum expulerunt, à seque detruserunt, ac illud effecerunt corporale, valorem illi minimum relinquētia, maximamque duritiem ac onus imponentia, quodque suum coagulationis robur atque duritiam in istud excussit, ac manifestavit, colore, liquefactione, pariter & nobilitate sibi retentis. Difficilimum est, ac laboriosum ex inepto vulgarique homine, Principem, aut Regem fieri, sed Mars valida, pugnacię manu dominium acquirit, Regisque locum occupat. Est tamen quod caueat ab insidijs, ne captivetur ex improviso. Considerandum venit, qua ratione ♂ regis locum, & ☉ & ☾ cum ♀ locum ♂ obtinere valeant.

Canon quartus de ♀ & proprietatibus eius.

Alia 6 metalla ♀ ex omni suo colore, medioque liquefactionis, impermanentię corpus extrinsecum fecerunt. Necessarium tamen foret ad intelligentiam aliquot exemplis demonstrare, quinam res manifesta per ignem
occul-

occultat̄, & manifestatur occulta materialiter. Quicquid est combustibile, naturaliter, & per ignē transmutari potest de vna in aliam formam, videlicet, in calcem, fuliginē, cineres, vitrum, colores, lapides, & in terram: quæ postrema rursus in multa corpora noua reduci potest metallica. Si metallum etiam adustum, aut ærugine vetusta fragile foret, malleationem ignitionibus iterum adipiscitur (alias, Nam aurum multum Iupiter, & non parum argenti habet. Saturnum, & ☾ impone ei, & augebitur Luna de reliquis.)

Canon quintus de natura & proprietatibus ♄.

DE propria sua natura Saturnus loquitur. Pro suo me reiecerunt examinatore ☿. alia, de que loco spiritali truserunt à se, corruptibile corpus in mansionē etiam adiecerunt, vt quod ipsa nec sunt, nec habere cupiūt sūm id ego. ☿. fratres mei spirituales existunt, inde fit vt corpus meum quoties ignitum est, penetrēt, ac vna me cū igne trāseant, ☉ & ☾ tantū exceptis: quæ meā

ii PYROPHILIA
mundantur, & superbiunt aqua. Spiritus meus est aqua soluens fratrum meorum congelata corpora, corpus meum tamen ad terram est procliue: quicquid in me recipitur etiam propriū fit eius, & per nos in corpus efficitur. Mundo minimè foret vtile, si cognosceret, aut saltem crederet quid nam in me lateat, efficereq; possim: vtilius enim si mecū id quod valeo, facere calleret: Alchimi starum artes omnes deserens, hoc solo, quod in me est, & mecum fieri potest, vteretur. Frigoris lapis est in me, hæc est aqua per quam spiritus congelari facio metallorum 6. in esse corporeum 7. id ☉ cum ☾ promoueri.

Duplex reperitur antimonium, vnū vulgare nigrum, quo repurgatur ☉ in eo liquefactum: cum ♁ habet affinitatem (aliās) est sui generis. Alterum est album, quod Magnesia dicitur purior: affinitatem habet cum ♃ maximam, & multiplicat cum alijs ♃ commi-
scet ☾.

Canon sextus de natura ☉, & proprietatibus eius.

EX ☉ conficere velle ♁, aut ♂, non est leuius vel facilius opus, quam ex ♀ ♃ ♂ ♀ ♀ II, Lunam ingenti lucro facere. Non est tamen vtile perfecta in imperfecta, sed hæc in illa transmutare. Quænam sit materia ☉, vel vnde proueniat, oportet etiam cognoscere: quisq; id cõsiderare nõ valet, vel perquirere, nec ☉ efficere poterit. Si rogetur, quid est ☉? est ex 6. metallis spiritualiter in 7. occultum, vt sæpius dictum est (aliàs) extrinsecus & materialiter: quia semper alia 6. metalla, septimum in se continet spiritualiter occulta. 6. metalla spiritalia non persistunt absq; vno metallo extrinseco, & materiali: sic etiam nullum corporale metallum, absque illis 6. spiritalibus locum, aut essentiam habere potest. Corporalia metalla septem liquefactione bene permiscentur, sed mixtum hoc, non est ad faciendum ☉ aut ☉ vtile: nam in ea mixtura manet aliquod metallũ in sua natura, vel fixum in igne, vel ab eo fu-

b

git aliud. Exempli gratia misce quocū-
 que modo potes, ♀ ♀ ♀ ♂ ♀ ☉ ☾.
 insimul, inde fiet ☉ & ☾, alijs 5. metal-
 lis in se nō permutatis, sic vt ex ☉ et ☾.
 fiant ☉ & ☾: quamuis omnia liquefa-
 cta sint in massam vnica, nihilominus
 manet in sua natura quodlibet hoc i-
 psum quod est: hæc sunt quæ de corpo-
 rali mixtione indicanda veniūt. De spi-
 rituali vero communioneq̄ metallica,
 sciendum est, nullam separationem, aut
 mortificationem spirituum esse, quia ta-
 les spiritus absq̄ corporibus nunquam
 persistere possunt: etiam si corpus in v-
 na hora centies illis adimeretur, & mor-
 tificaretur, nihilominus aliud semper
 priori multò nobilius acquirerent: &
 hæc est metallorum transpositio de v-
 na morte in aliam, de minori gradu in
 maius, & altius, hoc est in ☾, & ex me-
 liori in optimum, & perfectissimum, id
 est ☉ splendidissimum, & omnium re-
 gale magis metallum.*

Dicendū est vltcrius, quod huiusce-
 modi spirit⁹ metallici corpus, in sui pri-
 mitiua generatiōe per cœlestē influxū
 acquirāt, nempe lapidē aspectu vilem,
 quem

quem tufum liquefacit, corrumpit, & mortificat igne metallarius omnino: tunc metallicus ille spiritus in tali mortificatione, melius, atque nobilius, non friabile, sed liquabile corpus recipit. Accedit Alchímista, qui tale corpus metallicum rursus corrumpit, mortificat, & artificiose præparat, sic iterum spiritus iste metalli, nobilius & perfectius induit corpus, manifesto se prodens in lucem ☉ aut ☿ : tum demum spiritus, & corpus metallica perfecte simul unita, sunt ab ignis elementaris corruptione tuta, nec non incorruptibilia. Est igitur verissimum, quod supra dictum est sæpius. 6. metalla, septimum semper generare, aut de se in esse manifestum producere.

Quæstio. Si verum sit ☿, & quodlibet metallum ab alijs 6. originem ducere, generariq; Quæ est igitur eius proprietas, & natura? Responsio. Ex. h. ♀. ☿. ♂. ♀. nihil, nec aliud metallum fieri potest, quam ☿ : causa est quod aliorum 6. metallorum quodlibet duas habet virtutes: istæ sunt ☿ spiritus, qui brevibus verbis sic acquiritur. Nam ☿ est

ex 6. spiritualibus metallis, & eorum virtutibus, quarum vnumquodq; duas possidet: summam itaq; 12. sunt in vno corporali metallo positæ, quæ 7. Planetis, & 12. signis cœlestibus comparantur. Habet enim ☾ à Planetis ♃, & ab ☿ & ♀, ac ab ☿ & ♀ liquationē & album suum splendorem. ♃ ☿ & ♀. (alias) ♀. Habet etiam ☾ à ☿ ♃ ☿, colorem album, & in igne magnam suam constantiam. ☿ ♃ & ☿. Habet ☾ à ☿. ☿ & ♀. duritiam, bonumq; suum clangorem. ☿ ☿ & ♀. Habet ☾ à ♀ ♀ & ☿ coagulationis mensuram, & malleationem ♀ ♀ & ☿ (alias). Habet ☾ à ♀. ☿ & ♀, corpus homogeneum, cum luciditate. ♀ ☿ & ♀. Habet ☾ à ☿, ☿ & ☿. sinceram puritatem, & magnam constantiam contra vires igneas. ☿ ☿ ☿. Habet ☾ à ♀. ☿ & ♀. corpus homogeneum, puram munditiam, et constantiam contra violentiam ignis. ☿ ☿ ☿ (alias) ♀ ☿ ♀. Talis est naturalis cognitio exaltationis, & causæ spiritus, & corporis ☾, cum eius natura composita, & sapientia breuibus perstricta.

Canon

Canon septimus de natura ☉, & proprietatibus eius.

Septimum ex 6. spiritualibus metallum, corporaliter est ☉, qui in seipso nihil aliud est quam purus ignis. Quod autem extrinsecus phulchrius, flavius, apparentius, perceptibilius, ponderosius, frigidius, ac magis homogeneum corpus visu, perceptioneque possideat, huius causa est, quod aliorum 6. metallorum congelationes in se contineat: quibus in vnum corpus extrinsecum est compactissimum factum. Eius tamen per ignem elementarem liquefactio provenit, vel causatur, ex ♀ ♀ & liquationibus in eo spiritualiter occultis: huius exemplum est manifestissimum, quod ♀ cum ☉ facilius per amplexum commiscetur corporaliter. Sed ☉ post liquationem recedente calore, frigoreque superueniente extrinsecus, coagulari, durum & solidum fieri, reliquorum 5. metallorum est occasio, quorum naturam in se complectitur, ♀ ♀ ♂ ♀ ♀. In istis 5. metallis, frigidae mansiones cum suis regionibus præci-

puè reperiuntur: inde fit quòd ☉ extra
 calorem ignis liquefieri minimè possit,
 propter iam dictum frigus. Non potest
 etiam ♀ calore suo naturali, vel liqua-
 tione subuenire, nec ipsum defendere
 contra ☿. metallorum frigiditatem, eò
 quòd ♀ calor non est sufficiens ad ☉
 in liquatione retinendum: quapropter
 oportet ☉ ☿ metallis obedire magis,
 quàm vnico metallo ♀. Ipse ♀ etiam
 officij nihil aliud habet ex seipso, præ-
 terquàm semper fluere: hinc fit vt in a-
 liorum metallorum coagulationibus
 nihil agere valeat, cum eius natura non
 sit, durum, aut solidum facere, sed liqui-
 dum. Fluidum efficere, caloris est vitæ-
 que natura: sed frigiditas, duritie, con-
 solidationis, & immobilitatis naturam
 habet, quæ mortì comparatur. Exem-
 pli gratia ☿. metalla ♃ ♀ ♁ ♂ ☾ ☉. si
 liquefieri debeant, ignis calore fiat ne-
 cessarium est: niuis aut glacies, quæ fri-
 gida sunt, hoc ipsum non efficient, sed
 potius indurabunt. Statim atq; metal-
 lum igne, frigiditas hoc arripiens, du-
 rum, congelatum, & immobile per se
 reddit. Sed ☿ ♀ fluid⁹ atq; viu⁹ semper
 maneat,

maneat, dic quæso, calore, vel frigore an id efficiatur: qui responderit frigida humidatq; sua natura fieri, tum quod à frigiditate vitam habeat, opinionis assertor huius, naturæ nullam cognitionem habens, cum vulgo seductus est.

Vulgus enim de quibusuis, nil nisi falsum iudicat, hoc etiam firmiter tenet: quapropter, est quod ab eo recedat, quicumq; veritatem cupit cognoscere. ♀. quidem, ex frigida minime, sed ex calida, & ignea natura viuit: quoduis etiam viuens, ignis est, quia calor est vita, frigus vero mortis occasio. ☉ ex seipso purus est ignis, non tamen viuus, sed durus, & sulphuris tantum colorem demonstrat, vt aurū, (aliàs) albū rubeo pmixtū in eo pportionaliter. Metalla 5. frigida sunt hæc ♃ ♂ ♄ ♀ & ☾, quæ suas tribuunt ☉ virtutes: secundum frigiditatem, corpus ipsum: secundum ignem, colorem: secundum siccitatem, durtiem: secundum humiditatem, pondus: & ex splendore, clangorem. Quod autem ☉ in ignis terrestris elemento non comburitur, nec etiam corrumpitur, efficit hoc ☉ constantia: nam vnus

ignis alterum adurere non potest, nec etiam absumere, sed potius quum ad ignem accedit ignis, augetur validiorque fit in suis operationibus. Cœlestis ignis quem Sol in terram ad operandum apud nos influit, non est talis ignis, qualis est in Cœlo, nec similis nostro super terram existenti, sed ignis ille cœlestis apud nos, est frigidus, & congelatus ignis, qui corpus est Solis. Quomobrem ☉ per nostrum ignem superari nullo modo potest: hoc illi solum accidit, ut liquefiat, sicuti nix, vel glaciés ab ipso cœlesti Sole. Ignis igitur ignem comburendi, potestatem non habet, quia ☉ est ignis, qui solutus in Cœlo, congelatus apud nos existit.

Aurū est in essen- tia tri- plex	{	1. Cœleste 2. Elemētare 3. Metall- icum	}	est	{	Solutum Fluidum Corpo- reum	}
---	---	--	---	-----	---	--------------------------------------	---

Deus & natura nihil faciunt frustra.

Locus rerum omnium perpetuus, temporis expers, ac principij, finisque locorum ubiuis operatur essentialiter: cuius nulla spes est, quod reputatur

pütatur impossibile, quod etiam incre-
dibile, desperatumq; videtur, mirabili-
ter in veritatē erumpet. Notandum est
super ♀.vrens(c alias). Quicquid in co-
lorem album tingit, vitæ naturam ha-
bet, lucisq; proprietatem, atq; potesta-
tem, quæ vitam causaliter efficit: in hoc
motu quidem, ignis cum suo calore, vi-
tæ est eius origo. Quicquid è cōtra tin-
git in nigredinē, aut nigrum efficit, na-
turam cum morte communem habet,
tenebrarumq; proprietatem, & vires
mortis efficaces. Corruptionis huius-
modi coagulatio, fixatioq; terra est cū
sua frigiditate. Domus enim semper est
mortua, sed eam inhabitans vivit: cuius
exemplum si reperire valueris, euicisti.

Pignes adole verbena

Pulvis liquefactiuus.

c Nota hoc opus ad ♀.R. Salis nitri
vncias iiii. Sulphuris medietatē, \approx vn-
ciam. i. trita simul accendas in crucibu-
lo cum minerali, subsidebit Rex pul-
cherrimus.

Mineralia querendi modus.

IN terra nec non in lapidibus inueniē-
di spes est incertissima, verum quia

b 5

primus acquirendi modus, atque via, nullo modo sperni, sed summopere laudari debet. Taleque desiderium, aut appetitus non magis, quam iuuenum adolescentumque licitus ad matrimonium amor, interire deberet. Ut apes propter mel & ceram ad rosas & flores desiderant, non alias homines, ut ipsae, praeter auaritiam commodumque proprium, ad eruendum e terra metallum anhelare foret aequum: nam qui nimium quaerit, minimum reperire solet. Non auro solo Deus homines argentumque, sed etiam pauperie, sordibus, atque miseria donat. Aliquos etiam ad metallorum, & mineralium singulares cognitiones vocauit, quibus faciliorem, & breuiorem ☉ & ☾ fabricandi modum, absque fossionibus fusionibusque sunt adepti, quam ex vulgari ☉ & ☾ e primitiuis corporibus extrahendi consuetudine: nedum ex subterraneis, verum etiam per certas artes, et noticias, ex 5. metallorum genere (medio tamen arte fabricatorum metallorum) ♃ ♄ ♀ ♂ ♆, de quibus, & quolibet separatim ☉ & ☾ fabricari potest, ex vno tamen, quam ex alio facilius.

Nota

Nota super his, ex ♄ ♃ & ♁ facile, sed
 ex ♀ & ♁ difficile ☉ aut ☽, possibile
 tamen fieri, sed cum additione fermenti.
 (alias) ex magnesia & ♃ exit ☽, ex
 ♁ & cinabari purus ☉ oritur:) ☉ et ☽
 ex ♁ ♀ & ☿ purum aurum ♃. Poterit
 ingeniosus artifex (qualem aliquando
 vidisse memini) diligenti quidem ani-
 maduersione præparare metalla, sic vt
 ratione vera ductus, metallorum trans-
 mutationis perfectionẽ, opere suo vel
 regimine mágis promoueat, quàm cœ-
 lestium signorum 12, atq; Planetarum
 7 cursus faciant: quos etiam in his ob-
 seruare superfluum est, & aspectus, ma-
 la siue bona tempora, diem aut horam,
 huius vel alterius Planetæ statum pro-
 sperum, aut infœlicem, quæ nec iuuare
 possunt in Alchimix naturalis arte, mul-
 tò nocere minus: si verum alias, & pos-
 sibilem processum habueris, operare
 cum libuerit: si tamen ex te, vel opera-
 tionibus tuis, et intellectu fuerit aliquis
 defectus, Planetæ syderaq; cœle-
 stia, tibi deficient in o-
 pere.

Quidnam de congelatione ☿ censendum sit.

Mortificare, vel congelare ☿, & postmodum in ☾ cōvertere vel le, magnoq; labore sublimare, vana sunt opera, cum illa sint ☉ & ☾ existentium in eo disparitio tantum. Est enim alia longè diuersa, propinquiorq; via, qua ☿ paruo dispendio, laboreq; minori, sine cōgelatione transmutatur in ☾. Quisq; libenter addisceret artem hanc in Alchimia tam leuem, atque facilem, per quam breui tempore ☉ & ☾ plurimum extruere valeret, aliaq; sibi tædio sunt (aliàs scripturæ) promptitudines & verba (aliàs quæ non ita leuiter declarant) quinam sibi foret agendum: hoc & ita facito, libenter audiret. Operare sic, & habebis ☉ & ☾ quibus in ditissimum virum euades. Quî sic tantisper expecta quæso, donec labore sine breuibus verbis declaretur, præmansumq; tibi cadat in stomachum ex ☿ & ☿ mox ☉ & ☾ extruendi ratio. Non est nec esse poterit vnquam hæc ars inuentu, factuq; tam communis, ac in seipsa facilis existit, ☉ & ☾ fabricandorum

dorum promptitudo per Alchimiam leuior est, quàm sit necessarium aliquo documento, vel scriptis maiorem eius facere mentionē ea, quæ de annali glacie fieri consueuit.

De receptis Alchimie.

Quid præter ea de receptis Alchimie, vasorum, & instrumentorū diuersitate (quæ sequitur) existimandum est: vti sunt fornaces, vitra, ollæ, aquæ, olea, calces, sulphura, salia, salpetræ, alumina, vitriola, chryso collæ, atramenta, auripigmenta, sal vitri, cerussa, terra rubea, tucia, cera, lutum sapientie, vitrum contusum, viride æris, fuligines, testæ ouorum, crocus Martis, sapo, chrystallum, creta, arsenicum, antimonium, minium, elixir, lazuriū, sol laminatus, sal nitri, sal armoniacum, lapis calaminaris, magnesia, bolus armenus, & alia plura. De præparationibus, putrefactionibus, digestionibus, probationibus, solutionibus, cementationibus, filtrationibus, reuerberationibus, calcinationibus, graduationibus, rectificationibus, amalgamationibus, pur-

gationibus, &c: quibus Alchimia libri sunt refertissimi, deinceps illis, quæ herbis, radicibus, seminibus, lignis, lapidibus, animalibus, vermibus, ossium cineribus, limacum capsulis, conchis, cocleis, & pice fiunt. Hæc & similia quæquæ sunt in Alchimia remotissima quædã, imo vanissima laborum onera, quibus etiam si ☉ & ☾ fieri posset, nihilominus intentionem hanc magis quam prouehant, impediunt. Non est igitur ex his (vt verè loquar) addiscendum, quod ad artem faciat ☉ et ☾ fabricandi, quapropter omittenda sunt omnino, quod cum 5. metallis ad ☉ & ☾ prorsus nihil operentur. Percontari posset quispiam, quæ est igitur hæc via, breueque fundamentum, quæ difficultatem nullam habent, eisque tam cito ☉ & ☾ fieri potest, verè, & sine fuco? Responsio, abundè satis in septem canonibus, & apertè dictum est, qui per hos intelligere noluerit, frustraneus labor esset amplius eum instruere. Non est etiam, quod sibi quis insipidè persuadeat ea tam leuiter intelligi posse: verum occulto sensu melius quam aperto.

Hæc

Hæc est ars.

Postquã Cœlum, aut Saturni sphæram cum vita currere feceris super terram, impone Planetas omnes, vel quem volueris, vt ☾ tamen portio sit minima: omnes simul aut separatim currere permittas, donec Cœlum ☿ penitus euanuerit, manebunt omnes illi Planetæ mortui, cum antiquis suis corruptibilibus corporibus, et aliud recēs, perfectum, & incorruptibile corpus induerunt. Illud enim corpus est spiritus Cœli, de quo rursus illi Planete corpus & vitam accipiunt, & viuunt sicut antea. Corpus hoc accipe de vita, et ex terra, quod serua: est enim ☉ & ☾. En artem habes omnino manifestatam, & integram: si nondum intelligis eam, aut calles, bene est, quia sic est, vulgarius non, quòd detecta maneat.

De calore ♃

Quotquot ♃ humidæ frigidæque naturæ fore, vel esse debere iudicant, errore vinciti sunt, quia nō est nisi de sua natura summè calidus, &

humidus: cuius occasione semper, ac perpetuò in (aliàs in fluxu) vitaq; debet esse: nam si humidæ frigidæq; naturæ foret, aquæ congelatæ similitudinē haberet, semperq; durus & solidus existeret, ignisque calore primum, vt alia metalla ipsum liquefieri foret necesse, quo quidem non indiget, cum liquationem & fluxū habet ex proprio calore sibi naturaliter insito, qui tenet ipsum in fluxu perpetuo, viuumque facit, vt nec mori, nec coagulari, vel congelari queat. Id maximè scitu dignum est, metallorum spiritus septem, aut quotquot eorum mixta fuerint, ac simul in ignē veniunt, inter sese pugnam agere, præcipuè ♀, sic vt quisq; suas in alium vires atque virtutes exerit, vincendi, liquefaciendi, transmutandiq; desiderio. Vnus alterius virtutem, vitam, et formam prædatur, aliamq; naturam, & formam illi tribuit. Calore commouentur itaq; metallorum spiritus, aut vapores, ad operandum in sese mutuo, nec non transmutandū de vna virtute in aliam, quo usq; ad perfectionem, et puritatem ventum sit.

At

At quidnam agendum foret cum ☿
 latius, vt humiditas, & caliditas illi pos-
 set adimi, quarum loco maxima frigiditas
 introducta congelaret, consolida-
 ret, omninoq; mortificaret eum? Hoc
 fac quod sequitur. R. purum E ♀ Z ☿
 R T ♀ C X P C X ☿ R. quibus impo-
 ne ☿ optimè conclusum, & suspensum
 in loci coagulationis medio per 24. ho-
 ras: id est per diem naturalem. Hoc au-
 fert à ☿ cœlestem suum calorem, & per
 caliditatem extrinsecam, frigiditatem
 intrinsecam ♄ & ☾ (qui ambo sunt Pla-
 netæ frigidaæ nature) tribuit, ex qua, vel
 per quam ☿ congelari, consolidari, &
 indurari cogitur.

Nota frigiditatem (qua ☿ indiget in
 sui consolidatione, mortificationeq;) sensu
 minimè perceptibilem extrinse-
 co, veluti niuis, aut glaciei, sed potius
 extrinsecus calidum quid apparere.
 Non alias de calore ☿ quo fluit iudi-
 candum est, non fore caliditatem extrin-
 secus perceptibilem, ad nostrarum qua-
 litatum similitudinem, imo potius ex-
 trinsecus tamquam frigiditas percipi-
 tur: vnde Sophistæ (gens inexpertè lo-

tantur in lapides naturales, quorum infinitus est numerus, at paucis arcanum hoc est cognitum. Reperitur enim in terra gentilium vetus & lapidea mone ta, suis imaginibus impressa, quæ prius metallica fuit, sed per transmutationē à natura factam, in lapides versa.

Alchimia quale sit animal.

Nihil aliud est Alchimia, quam perceptibilis, industria tamen, exco- *Alchimie
definitio.*
gitatus sermo verus, quo genera metallorum, ex vno in aliud transmutari docetur: secundum quem vnusquisq; sibi meliorem viam, & artem, pro suæ mentis captu (qui rem perpendit acutius, ita metam attingit) eligere potest, ac in ea veritatem inuenire. Syderum, & lapidum rationem habere maximã oportet: qui sydus lapidum, est omniũ formationis spiritus. Est etiam syderũ omnium cœlestium ☉ & ☾ non nisi lapis vnus in seipso, terrenusq; lapis à cœlesti prodiit lapide, per eundem ignē, eosdem carbones, cineres, expulsiones easdem, & repurgationes, quibus lapis ille cœlestis, clarus, & purus in splendo

re suo separatus, & reductus est. Totus autē globus terræ, nihil aliud est, quàm abiectum quid, concretum, mixtū, corruptum, tritum, & iterum coagulatum, & partim in massam vnam lapideum opus liquefactū, quod in meditullio sphaeræ firmamenti, sedem & quietē habet.

Notandum est vltterius lapides illos preciosos, qui proprijs nominibus à lapidibus cœlestibus, vel syderib. appellantur, proximum perfectionis, puritatis, pulchritudinis, claritatis, virtutis, cōstantiæ contra ignem, & incorruptibilitatis habere locum, & cum alijs lapidibus in terrā esse defixos. Quapropter cum cœlestibus lapidibus, & syderibus maximam habent affinitatem, quod eorum naturæ sint, ab eisq; deriuentur. In fracto continente prius reperiuntur ab hominibus: vulgus tamen (cui de rebus falsum asserere proprium est) existimat ibidem vt inuenti sunt, nasci, postmodum expoliri, circumferri, vendi, nec non pro maximis haberi diuitijs, ob eorum colores, formositatē, aliasq; virtutes: de quibus inferius narratio sequitur.

Smaragdus

Est viridis, transparentis lapis: prodest oculis & memoriae, tuetur castitatem, quæ si penes eum infringatur, & ipse non integer manet,

Adamas

CrySTALLUS niger, adamas nomine, vel Euax à læticia, quã imprimere prohibetur gestantibus: est obscuræ transparentis nigredinis, ferrei coloris, omnium durissimus: sanguine tamen hirci soluitur. corpus eius auellanæ quantitatem vt plurimum non excedit.

Magnes

Ferreus est lapis, & ideo ferrum ad se trahit.

Margarita

Est vnio, non lapis, quia nascitur in cocleis marinis, albi coloris. quod in animantibus, hominibus, aut piscibus nascitur, nõ est lapideæ naturæ propriæ, sed perfectum opus.

Hiacynthus

Flauus est lapis & transparentis: est et

flos eiusdem nominis, qui secundum fabulas Poetarum homo fingitur.

Sapphyrus

Lapis est cœlestis coloris, & pulchri, cœlicæq; naturæ.

Rubinus

Splendet colore Valde rubeo.

Carbunculus

Solaris lapis, lucet ex propria natura sicut sol.

Coralium

Lapis est albus, vel rubeus, non transparentis, in mari nascitur, ex natura tempestatis, & aeris, in ligni formam, aut arbuti, ex aere durefcit in lapidē, & igne minimè consumtibilis.

Calcedonius

Lapis est varijs colorib. mixtus, inter obscuritatem, & transparentiam tenens medium, mixtus etiam fluxibus nubium, coloris hæpatici, lapidum preciosorum maximè ignobilis.

Topazius

Lapis est noctu lucens.

Amethi-

Amethystus

Purpurei, colorisquē sanguinei lapis
est.

Crysopassus

Igneæ naturæ lapis.

Cristallus

Est lapis albus, transparens, gla-
ciei per similes coloris: con-
stat ex igne, & frigi-
ditate.

MEDICORVM FACILE PRINCIPIS AVREOLI THEOPRASTI PARACELSI de tribus Substantijs primisq; Principijs libellus.

CAPVT I.

Tria principia.

MINE crescentium à natura productum in tribus ornatissimè positum esse comperimus, videlicet in Sale, Sulphure, & Mercurio: quorum trium coniunctione conflatur corpus, & vnita substantia. Quod ad corpus attinet, eius hic nulla fit mentio, sed illius dumtaxat quod in eo continetur: cuius operatio triplex, vna Salis, hæc purgat, mundificat, balsamoq; suo conseruat, ac in illa dominium habet, quæ tendunt in putrefactionem. Alia est Sulphuris, & in ea quæ superflua sunt ex alijs duobus, aut incipiunt corrumpi, dominatur. Tertia Mercurij, quæ quidem aufert omne, quod habet consumptionis initium.

Forma

Forma trium, liquor est Mercurij, Sulphuris oleum, & alcali Salis. Mercurius sulphure caret, atq; sale, mercurio saleq; *Horum trium forma.*

Sulphur, & sulphure Sal mercurioq; cum tamen vnumquodq; per se solum existit in sua potentia. Sed in morbis permixtis, rerum istarum separatio non est perfecta, quia duorum aut trium *storu in sua potentia.*

operationes in vno quandoq; reperiuntur, vt in Hydropisi, & in alijs similibus morbis. Aegritudines permixtae sunt illae, quae sua siccum, humidum, temperatum excedunt, &c. sicuti saepe Mercurius, & Sulphur curant Paralysem, ea de causa, quod ibidem corporale sulphur admixtum, aut in confinijs laesum est. *Permixtae aegritudines quae.*

Considerandum itaque morbum aliquem dupliciter, aut tripliciter posse commisceri. Simplicium vtique medicus, in liquore, oleo, & sale ponderare gradus, & quantam in istis exaltationem habeant perpendere, morbiq; statum in confinium laesionibus, & cum simili iudicio liquorem, sal, & sulphur extrahere, necnon quibus opus erit attribuere debet; methodum hanc obseruando, scilicet, quod vnum laesioni me- *Morbi commixtio est laesio in tribus. Medico quae animaduertenda. Regula.*

dicamentum, alterum vero morbo sit administrandum.

C A P V T II.

Vis purgandi salium duplex per secessum. **S** Alia purgandi vires habent, diversis tamen rationibus. Aliqua per secessum, & ista sunt duplicia, quorum vnum sal rei dicitur, hoc digerit in exitum. Alterum est sal naturæ, quod agit in expulsionem. Absquæ salibus nulla purgatio fieri potest, inde salis naturæ vulgi salia conferre colligendum est.

Per vomitum. Nonnulla per vomitum purgant, illa sunt crassiora, quæ orificio ventriculi superius adhærentia, non transeunt in digestionem. Alia per sudorem, & sunt omnium subtilissima, seque recipiunt in sanguinem. Ad stercora salia quæ sunt, & ad vomitum, sanguini minimè commiscentur, hinc fit vt sudorem etiam non prouocent, quia sudor aliud nihil est quam sal. Quædam per vrinam purgant, quæ tota sal etiam existit superfluum. Stercus autem est superfluum sulphur. Ex liquore superflui nihil exit, sed in se manet. Sunt igitur egesta quæ-
vis

vis à corpore per salium operationes,
 expulsa phlegmata, sicuti p̄ nares aures,
 aut oculos, aliasq̄ partes corporis vide
 mus fieri: quæ quidem ex Archeo de *Omnes o-*
 quo suas virtutes accipiunt, intelligi *perationes*
 debent, vt infra dicetur latius. Cum igi- *ex Archeo.*
 tur salium virtus laxatiua proueniat ex
 Archeo, vnum purgat ventriculum:
 quum ex Archei ventriculo fuerit, a-
 liud splenem, si fuerit ex Archei splene,
 sic de cerebro, iecinore, & pulmone,
 cæterisq̄ membris, atq̄ partibus intelli
 gendum erit: Archei membra scilicet,
 microcosmi membrorum esse regimi-
 na. Alcalium etiam varia sunt genera *Sal uarij sa-*
 lium, vnum est dulce veluti cassia, hoc *poris,*
 est sal separatum, quod in mineralibus *Dulcis,*
 antimonium dicitur. Acidum est aliud, *Acidi,*
 sicut sal gemmæ. Aliquod asperum, vt *Acris,*
 zingiber. Reliquum est amarum, vt *Amari.*
 reperitur in Reubarbaro, coloquintida,
 & cæteris. Alcalium etiam quædam na
 scuntur, vt Harmel, alia quidem extra- *Quædam*
 huntur, vt scamonea, multa coagulan- *nascuntur,*
 tur vt absinthiaca, quorum intellectus *extrahun-*
 omnium ex rerum in essentia salina co- *tur, coagi-*
 gnitione dependet. Similiter nonnulla *lantur.*

per sudorem purgant, alia per consumptionem, vel alio quouis modo, nam pro
Operatio *bisaria, Rei* saporis varietate salium, est eorum e-
Extin- *cta.* tiam operatio diuersa, nempe rei, & ex-
 tincta.

C A P V T I I I .

Operatio *Sulphuris* *in quibus.* **S**ulphuris operatio, est exsiccatio, et
 consumptionio superflui in seipso, vel in
Exemplum *in Hydro-* *pisi.* alio: modo superfluitas huiusmodi sub-
 iecta salibus non fuerit. Vt in Hydropi
 si requiritur medicina salium ex Archei
 iecinore tracta, qua putrefactū & cor-
 ruptum expelli queat: vt morbus tamē
 auferatur, necessarium est sulphur, cui
 morbus hic in origine sua subiicitur: li-
 cet vnumquodq; sulphur id ipsum pre-
 stare non valeat. Ex elementorum natu-
 ra productum est, vt omnis morbus ex
 natura corporis ortus, ex opposito si-
 bi correspondentem ex elementalī na-
 tura partem habeat: quod vniuersali-
 ter & particulariter id accidere solet.

Ex generi- *bis elemē-* Quapropter morborum genera quæ-
 uis, ex elementorum generibus cogno-
 sci

sci debent; alterum enim alterius est in-
dicium.

torum ge-
nera mor-
borum co-
gnoscentia
sunt.

CAPVT IIII.

Mercurius omne quod à sale sul-
phureq; recedit ad se recipit, vt
in morbis ligamentorum, arteria-
rum, iuncturarum, articulorum, &c.

Operatio
Mercurij.

Quamobrem in huiuscemodi morbis
vnice curandum est, vt Mercurij liquor
auferatur, & quæuis ægritudo per suum
appropriatum, vt à specialitate rerum
in ipsa natura demonstratur, & in Phi-
losophia de re & natura: quod breui-
tati studentes hoc loco non recense-
mus.

CAPVT V.

EX præcedentibus colligi debet, Tria gene-
morborum tria genera cuius me-
dico præsupponenda, scilicet vnū
ex sale, secundum ex sulphure, tertium
ex mercurio. Ex sale quidem hoc mo-
do: Quilibet morbus laxus à sale regi-
tur, vt fluxus ventris, dysenteria, diar-
rhœa

Tria gene-
ra morbo-
rum om-
nium.

Ex sale.

rhœa, liëteria, &c. & est illud sal quod suo loco positum, & à quo, siue sana, siue corrupta quæuis egestio profluit. Vnum est sal naturæ: corruptum est alterum, & resolutum: inde sequitur eius curam per salia fiendam, id est, sal vnũ alterum sal rectificare, separareque hoc quod resolutum est ab integro debere.

Sulphuris cura subsequitur. Postmodum sequitur cura sulphurea, tanquam salium operationum confirmatio, cuius potestatem habet, estque sulphur speciatum ex vi Archei.

Ex Mercurio. Ex Mercurio proueniunt arteriarũ, ligamentorũ, articulorum, ossium, nervorum, & similium ægri tudines, quia in alijs partibus corporis non prædominatur substantia mercurij corporalis, quàm in exterioribus membris.

Ex Sulphure. Sulphur quidem interiora membra lædit, vt cor, hæpar, cerebrum, renes, &c. qui sulphurei morbi nominari proprie debent, quia in ipsis est substantia sulphurea. Exempli gratia: colicam assumamus, cuius origo sal est, ob intestina quibus sal prædominat, & in eis varia genera colicæ producit: vnum quũ
resol.

resoluitur: alterum, vbi nimium induratur, & suum temperamentum excedēs, ad humidum uel siccum præter æquitatem excesserit. Quapropter in cura Colicæ cura. rectificare debent: & cum demū aliud additum fuerit, vti sulphur, curam hanc existimabis colicæ veram. ra.

In morbis mercurialibus, & sulphureis, eorum appropriata sunt assumenda, non contraria per contraria, sed propria solū ad suum innatum: frigiditas caliditatem nō vincit, nec è contra. Cura sumēda est ex eo quod morbum auxit (aliās) produxit, & eius loco.

Non cōtrarium per suū contrariū, sed proprium ad suum innatum curandum est.

CAPVT VI.

Subdiuiduntur iterū genera morborum, in varios ramos, locustas, & folia, nihilominus cura diuersa non est, quia morbus mercurialis est exemplar, ex quo mercurij liquoris etiam ramorum, locustarum, & foliorum (correspondentium tamen) varietas cognoscitur, vt in pustulis, quarū genera sub mercurio continent̄ omnia, quòd mor-

Morborū subdiuisio in ramos locustas & folia.

bis hic mercurialis existat. Nonnulli
 Gallici morbi sub mercurio vulgi con-
 cluduntur, pustulæ quædam sub mercu-
 rio metallino, alij sub mercurio xilohe-
 bani, multi sub mercurio antimonij, cu-
 ius causa est, quòd mercurius ad suas p-
 prias locustas ex ordine suæ naturæ, nō
 præter ordinem tendit ad improprias.
 Qua de reliquores mercurij necessario
 sunt cognoscendi, cum ipse mercurius
 idipsum curet, quod sale suo proprio
 corrumpitur, & alio: nam in eo vis con-
 solidatiua & incarnatiua (sicuti pro na-
 tura mercurij) sita est. Mercurialis iste
 liquor varius in rebus esse reperitur, vt
 in metallis, veluti metallum, in lunipe-
 ro, & Hebena sicuti lignum, in margari-
 titis, talcis, & cachimia sicuti minerale
 quid, in brassatella, persicaria, & serpē-
 tina velut herbæ: est tamen idem, & vni-
 cus mercurius, qui se diuersimodè cer-
 nendum præbet. Quod iam de pustulis
 dictum est, hoc ipsum de suis vlceribus
 intelligendum erit: quædam ex mercu-
 rio de persicaria curam expetunt, alia
 ex mercurio de arsenico, nonnulla ex
 mercurio de xilogauiacano. Qua de
 causa

*Liquor
 Mercurij
 qua forma
 rebus insit.*

causa morborum, & rerum arbores co- *Cognitio*
 gnoscere medico necessariū foret, qua- *arboris re-*
 rum triplicitatis pars vna salis est, quæ *rū & mor-*
 duplata rebis, & alimenti reperitur: idē *borum ne-*
 in arbore sulphuris & mercurij iudica- *cessaria.*
 ri debet. Maximopere cauendū est me-
 dico ne duas arbores in vna cura per- *Regula:*
 misceat, sed methodum hanc obseruare
 conetur, quæ mercurialib. morbis mer-
 curiū, sal salinis, & sulphureis sulphur,
 ac vnicuiq; morbo suum appropriatū
 adhibendum esse docet naturaliter. Me-
 dicamentorum igitur tria genera, toti- *Vt morbo-*
 dem & morborum esse comperiuntur: *rum tria ge-*
 inde vaniloquiorum, & cauillationum *nera, toti-*
 prolixitates Auicennæ, Mesue, nec *dem & me-*
 non aliorum fugiendas esse constat a- *dicinæ.*
 pertissimè.

CAPVT VII.

VT medicus animi sui conceptum *Omnis*
 breuibus, & leuiter extricare va- *morbis &*
 leat, morbos omnes, et quemlibet *médico pō-*
 sub suæ curæ nomen, vti supra narratū *nendus sub*
 est, concludere debet, non dicere mor- *nomine*
 bus hic, est Ictericia, quoniam experti *sue medici-*
 nae.

d

non est medici, quòd & quiuis rustici
 famulus hoc ipsum effutire nouit, sed
 ita loqui, morbus est leseoli, verè medi-
 corum est: nam vnico vocabulo morbi
 cura, proprietas, nomen, qualitas, dispo-
 sitio, ars, & scientia simul includuntur.
 Leseolus enim Ictericiam & non alium
 curat morbum. Huius morbi talis diffi-
 nitio caret erroribus, & eius cura proba-
 tur ex eo, quòd in leseolo diaphanitas
 salis maxima, quæ magis quàm fusus to-
 pazius tingit & fixat, reperitur. Est e-
 tiam Ictericia sal in flauo colore diapha-
 num, quod suo simili pelli debet. Non
 alias Ansenata, & sal producens icteri-
 ciam, illud est mater Ansenonæ & leseo-
 li, sed ex bina matre, scilicet animali, &
 elementalì sumens originem. Sunt igi-
 tur ex hoc libello tres arbores istæ per-
 optimè discendæ, quia quicumque se-
 men earum ignorauerit, erroribus ta-
 lem scatere necessum est. Latius dicen-
 dum erit, hic est morbus Auri (non le-
 pra nec species eius) sic loquitur verus
 medicus, eo sermone demonstrans cu-
 ram se veram habere lepræ: nouit & cu-
 stos in pagis dicere, hæc est lepra. Hæc
 tu

tu loquere, morbus hic est tincturæ, colliget inde medicus expertus, cognitionem tincturarū habere te, earumq; regenerationis, & ætatis restorationis ignarū non iudicabit. Cum dixeris, morbus est vitrioli, sapiens mox intelliget, species Epilepsiæ curasse te per oleum vitrioli, vel spiritum eius: Hæc & similia docent antiquorū scripta. Sed quāvis ad huius instituti mei theorica non pertineāt, volui tamen his indicare quatione medicinæ theoria finienda sit, ac ad suam practicam deducēda: quòd etiam theoricæ tantum id fecerim, causam esse putes, quia specialis illorū natura, de trium antedictorum fontibus, naturæque mysteria per antiquissimos autthores illis inclusa peti debent: per quos etiam theoricam meam, quoad amborum originem, elementorum scilicet in suis productionibus, & animalium suis in generationibus firmissimè probare possum, & ex ipsis theoricæ fundamentum immotissimum ponere.

*Incar-
nati-
ua sunt ex
Mercurio.*

VT clarius ex theorica pateat vnde
sint incarnatiua, dicimus ea solum
ex mercurio fore, qui non tardè,
sed expeditissimè, sicuti per mercuriū
in resina, citius mercurio mumia, mer-
curioq; tartari citissimè vulnera, necnō
vlcera, cancrum, Estiomenam, & Heri-
sipilam curat. Plurimæ sunt huiusmodi
vires mercuriales in elementis, & in an-
nualibus circuitibus, quæ quidem om-
nes prodeunt in lucem, his qui locum
in quo mercurius et alię partes existūt,
ac mercurium ipsum, vnum in topazi-
num, alium in crocum sandalinum, &
alium in spiritum, quemlibet in exalta-
tione sua, qua magis delectatur, esse
quę debet, præparare norunt. Est enim
ad vsus necessitatem peculiariter extra-
hendus, ad vires incarnatiuas, & con-
solidatiuas, quas etiã in mercurio dun-
taxat, in quo post separationē, sulphur
nullum, neq; sal remanserit, sed qui pu-
rus sit omnino, hoc loco dicimus exi-
stere. Non secus est de sulphure, quorū
vsus,

vsus, & exaltationes cognoscenda sunt illi, qui medicus alias nominari, nec non ægros artificiose curare cupit. Miraretur Porphyrius, hominemq; delirum efficeret audire, Saphirum, & Iaspidem, lapidesque preciosos fore mercurium, quòd non oculis id cerneret, manibusque tractaret: quid mirum cum nullam experientiam habuerit vnquã, nec eam discendi cupidus extiterit, nihilominus vitulos allatrat.

CAPVT IX.

Quod zingiber diaphanum existat, salis est de cuius corpore constat occasio. Huiusmodi virtus est ignis, per quem generationes ebulliunt (vt in philosophia) tum per suã bullitionem deopilat, humoresque sulphuris, salis, & mercurij, in secundum, tertium, & quartum ebullitorum gradus cogit, ac secundum istam salis igneitatẽ, gradum accendit, ex quo destillant humiditates per poros, & guttas oculariter. Sic etiam de mundificatiuis, ex sola mundificationis virtute, salis id

efficiunt, sicut mel, & alia: sequitur inde, quòd in melle balsami sal habeatur, quod corruptionem vitat, hoc idem & in Balsamo sal (quod omnium quæ natura produxit nobilissimū est) efficit.

*Attractiua
natura uir-
tutis.*

Attractiua virtus est ex natura sulphuris, vt gummi quæuis ex vi suæ sulphureitatis attrahunt: & mastix sulphur est ita productum, sic & oppopanaxum, galbanum, & alia multa. Eorū opinio non est obseruanda, qui dicunt, caliditatis est attrahere, sed ita loquere tu veritatem, sulphuris est attrahere. Nam calida solum trahunt à locis quibus adiacent, & in quibus aduruntur: causa hæc est, id quod vritur est sulphur non fixū, ideo recedit: gūmi uerò, laxatiua quoque, & similia sunt etiam attractiua de locis, in quibus non existunt, sicut Magnes. Quod autem salia etiam attrahāt, efficit hoc sal quod impressum est sulphuri, eiusq; spiritu coagulatum, quare longius, vel à loco distantiori trahit, quàm situm est.

*Omnia re-
percussiuua
sulphureæ
sunt natu-
re.*

Pariter & repercussiuua sunt sulphurea, siue calida, frigida, viridia, vel cœrulea fuerint. Repercussiui sulphuris est
ad

ad centrum se recipere, de quibus mobilibus quicquid arripit ante se pellere. Non est, uti loquuntur frigidi repercutere: boni viri qui hoc dicunt, opinantur cauda se tenere vulpem, cum tamen in animum illi manum impegerint. Subtilissimum, & maxime cautelosum Albertistam oporteret esse talem, qui regulam hanc defendere vellet, quamvis etiam ex Graecorum consilio prodiret, latius de his in Philosophia.

CAPVT X.

Quicquid sciri cognoscique de confortatiuis potest, hoc ipsum docet explanatio Archei, qui homini persimilis, in quatuor elementis positus est, Archeus verus in quatuor partibus. De quo sic loquere, magnus est Cosmus, homo vero parvus, vnus alteri similis, ex ipso vis confortationis oritur, ut quicquid ex Archei corde natum est, cordis confortatiuum existat, uelut Aurum, Smaragdus, Corallium, & pleraque alia. Quod ex hepate fuerit, elementi cosmi confortat hepar, & sic de reli-

51 THEOPHRASTVS.

quis. Huiusmodi vires confortatiuas non dant Mercurius, sulphur, neq; sal, sed cor solum elementorum, ex quo virtus illa procedit in elementis: qua fit etiam arbor ex semine stans, manens, & in altum exurgens, foenum atq; stipule segetum. Ocularis est & externa vis, quæ in animalibus stabilitatē, atq; motum, vt in productis operatur. Est & alia quæ sensibus, aut oculis non subiicitur: hæc est virtutis in seipsa fortitudo, qua conseruatur, sanumque manet omne cui inest: spiritus est naturæ de quo res omnes à natura productæ participant, aliàs destruerentur. Manet spiritus hic in suo corpore fixus, & ipse est, qui hominem pro cognitionis ratione sui corroborat. Archei virtus igitur cū suis membris in minorem Cosmum ingreditur medio vegetabilium, aliarumq; mundi partium.

FINIS.

AV.

52
AVREOLI THEO-
PHRASTI AB HOHENHEIM

Doct̄oris vtriusq; medicinæ de Contra-
cturis earum origine & curis, duo
tractatus.

*Summarium eorum quæ primo, secundoq; tra-
ctatu continentur.*

CAPVT I.

DE contracturis membrorum in
corpore, per dissolutionem vnio-
nis ortis.

CAP. II.

De contracturis ex tartaro, calculo-
ve procedentibus.

CAP. III.

De his quæ ex colica ducunt origi-
nem.

CAP. IIII.

De his quæ ex cholera proueniunt.

CAP. V.

De contracturis ab excessibus in
potu.

d s

Secundo tractatu.

CAPVT I.

De ordine differentiãq; seruandis in
practica.

CAP. II.

De discrimine quod est inter Au-
rum potabile, Solis oleum, & quintam
essentiam Auri.

CAP. III.

De essentia Perlarum, id est vnio-
num, vel Margaritarum, & Antimonij.

CAP. IIII.

De arcanis sulphuris, & Aquarum
vitæ.

CAP. V.

De virtutibus olei vitrioli, & aquæ
tartari.

CAP. VI.

De proprietatibus fumigiorum ex-
ternorum.

CAP. VII.

De viribus compositorum Balsamo-
rum.

CAP. VIII.

De arcanis cõtracturas persanantib.

CAP IX.

De conclusione totius opusculi.

AVREO.

AVREOLI THEO-
PHRASTI PARACELSI
TRACTATUS PRIOR, DE
contracturarum origine.

CAPVT I.

MULTIGENVS inter homi-
nes contracturarum nume-
rus, me summoperè mouit
duos de contracturis in præ-
sentiarum tractatulos in lucem ædere,
partim in Chirurgorū utilitatem, vt ex
his earum originem, & curam addisce-
re valeant, partim, & potissimum vt pa-
tientibus meliùs tutiusq; subuentum
sit. In primis de Contracturis ex lesione
dicemus. Earum ego differentiam quin-
tuplicem esse repperi, quarum quidem
omnes, & per se quælibet membrorum
contractionem modo curabilem, ali-
quando prorsus incurabilem efficit. Sin-
gularem quæuis originem habet, sed
non sunt vnus & eiusdem omnes prin-
cipij, per eandem viam ad locum diuer-

sum, & diuerso modo perueniunt, vnaquæquæ pro suæ naturæ proprietate, sicuti suis capitulis infra dicetur latius. Illa quæ fit ex læsione corporis, est omnium pessima, de qua primo tractandum etiam esse duximus: externis accidentibus fit, vtpote verberationum, vel fodicationum ictibus, casu, vel alias diversimodè, iaculis, telis, bombardis, abstrusionibus, fractionibus, &c. Quandoq; propter constipationem in carne, quæ nutrimentum impedit, contracturæ fieri solent, vel ariduræ, quarum suo loco mentionem facimus, vbi de aridura loquimur. Similiter accidere solet propter venarum obstructionem, quæ nutrimento suum transitum impediunt, non per naturam, sed accidentibus extrinsecis, vt si cuiquam venæ truncatæ fuerint, nisi per competens medicamentum in vulnerum conclusione rite iungantur, quod vias, atq; meatus omnes aperiat, ex alteratione pororum, & meatuum in arterijs, oriuntur contracturæ. Sæpius etiam euenire consuevit, vt propter abbreviationem alicuius membri vel curæ defectum (quod plerumq; fit

ex

ex medicamentorum impertinentia, sicuti loco de vulneribus habetur contractura nascatur, cuius cura sub antedictis accidentaliter factis continetur, quia causa per quam lapsus iam factus fuit, carnes & venas obstruxit, atque mortificauit, ut nervi prorsus in seipsis deficient, membroque nullas vires adhibere valeant, unde ipsum etiam deficere cogitur: quod patebit clarius, ubi de cura per quam mortificata membra quæ quæ refocillari, viuificarique rursus possunt, agetur in posterum.

*De contracturis ex tartaro calculoque
precedentibus.*

CAPVT V.

Offeritur & alia contractura, quæ procedit ex calculo, vel tartaro, sub cingulo dumtaxat regionem habens, doloribus quandoque maximis præcedentibus, totam illam corporis plus mediam partem interimit, insensitivam, & immobilem reddit. Nonnunquam in ventre solum torminibus intestina contrahit, quod externe uideri ne-

quit. Aliquando nates, & fundamentum arripit, dorsum incuruat, & femora, feminaq; super genua, tunc in fundamento contracturam facit. Aliquoties usq; ad ipsa genua extenditur, & crura, postmodum totam corporis partem sub cingulo contractam, impotentemq; reddit omnino. Iam de huiusmodi contracturarum origine loquemur, calculi relinquentes originem, aut renum & vesicæ tartari, quæ licet istarum sint contracturarum exordia, libro de Lythiali tamen, & arenis abunde satis explanantur. Arena, & Lythiasis in spiritu rerum, in sanguine, & in omnibus quæ concavitates habent existunt, præsertim in renibus, & cum sanguine per totum corpus expanduntur. Vbi iam ista materia congelata, vel ad congelationem eo loci quo se recepit, ex sua natura proprietateq; disposita fuerit, spiritus vitalis, & humor vitæ cordisq; (in quo sumit exordium) qui ad femora, crura, pedesq; totos pertinent (cum per totum corpus diffusum sit) eiusq; portio quæ partibus inferioribus competit, per loca transiens in quibus, tartarum,

rum,

rum, & calculus situm habent, ibidem
sophisticatur: & propter suam humo-
rem attractionem, per quos transi-
tum facit, à tartaro vel calculo recipit
impressiones, tartareasq; proprietates,
quas retinet, secumq; vehit ad regio-
nes, ad quas à natura disponitur, in sin-
gula membra scilicet inferiora. Quod
si pauca fuerit huiusmodi substantia,
manet in fundamento hærens, & in-
curuationem dorsi facit. At si pau-
lo plus fuerit substantiæ, progreditur
ad femora. Si plurimum, ad extremas
corporis partes, infimasq; transiens,
contrahit omnes, impotentesq; reddit.
Non omnes hac ratione qui tartaro la-
borant, vel calculo contracturas patiu-
tur, quòd eorum calculosa, tartareaq;
substantia compacta, coagulataq; sit, vt
humori, spirituiq; vitæ permisceri non
possit, illæsiq; renes, & vesicam tran-
seant. Est & alia ratio, videlicet quòd a-
renosæ, calculosæq; substantiæ pauci-
tas, parum etiam inficiant spiritum, isq;
non plus damni potest quàm receperit
inferre. Hæc est indubia ratio, cur vitæ

spiritus, & humor, quòd nempe materiam ad se talem receperint, membra contrahant. Arenæ Lythialisq; materia lapidea est, acerrimæ concretionis, & coagulationis. quum igitur venis, iuncturis, ossibus, medullis, & carnibus admiscetur, horum naturam immutat, nutrimentorum ductus obstruit, venas & medullam ossium frigefacit, vt instar acetii congelati fiant, &c. Natura sua tamen per commixtionem cum spiritu vitæ non immutatur, imo semper acrior euadens illum in qualitate magis falsificat, qui rursus id ipsum quod nutrire tantum deberet, etiam falsum, non ex suo, sed ex alieno facit. Ex ista qualitatum, complexionum, & naturæ contrarietate, nascitur constipatio pororum, arteriarum, carnis, & medullarum in ossibus congelatio: sic vt per acetosam, & tartaream huiusmodi frigiditatem, prorsus immobilia membra facta sint: nec solum propter frigiditatem, sed etiam ob aciditatis asperitatem ipsæ venæ corroduntur. Corrupta quædam est frigiditas omnis spiritus expers, & materia spiritu carens, tanquam acetum

tum

DE CONTRACTVR. 60
tum quod fixum est absq; spiritu cor-
pus, & membris inhærens humida frigi-
ditas spiritū nullum habens: quòd alijs
corporibus frigidis & humidis non
contingit, quia viuentem ista spiritum
continent, qui non permittit ea contra
naturam aliquid moliri, sicuti scripsi-
mus de acetosis, in libro de lapide & a-
rena: quorum etiam generatio, contra-
cturarum ex arena tartaroq; prouenien-
tium est origo, spiritumq; vitæ, nec non
eius humorem impediens tartarea cal-
culosaq; sua proprietate membris in in-
ferioribus dispersa diuisaq; materia,
prout supra dictum est.

*De contracturis, quæ ex colica ducunt origi-
nem, in manus atq; pedes re-
partitis.*

CAPVT III.

Contracturæ quædam ex colicis
passionibus oriuntur, de quibus
(colicam & originem eius, quòd
in alio libro particulariter tractemus
eam relinquentes) hoc loco scribere
prætendimus: quarum variæ sunt spe-

e

cies. Nonnullæ cum aridura. Aliæ cum tremore. Aliæ cum membrorum, & venarum attractionibus. Aliæ cum venarum prominētia. Cum doloribus aliæ. Quædam per membrorū indormitionem. Aliæ cum vomitu prorumpunt: quarum omnium colica vt in posterū audietis causa est. Primo cum tormina colica ventrem exagitant, vt eorum est proprietas, eius loci natura quærēs auxilium ab ipsa natura, de membris carne minus onustis, vtpote brachijs, cruribus, & spina dorsi (quibus vitæ spiritus debilior existit, ideo facilius ad recedendū à suo loco, membrisq; læsis succurrendum) attrahit humorem hunc vitæ, qui quòd in illis membris paucissimus existat, totus affluit: non ita quidem à carnosis. Vbi iam humor vitæ relictis suis membris peruenerit in ventrem, à colica materia propter coniunctionem inficitur, illiusq; veneno tingitur (de quo mentio fit in descriptionibus colicæ) & inde contracturarum tres species oriuntur. Vna postquā per se iam cessauerit morbus absq; medicamento, rediens vnde processerat victoriam

riam

riam adeptus humor iste vitalis, ad singula sua membra colicæ perniciem secum vehit, quæ non alias, quàm arena & lythiasis est contractæ naturæ. Talis corruptio quòd contra membrorū naturam illa subintrarit, aliarum instar in contracturam transit, & inde sequitur impotentia. Quòd ex quavis colica nō accidat, ratio est, quia substantiæ colicæ parum, hoc, ab humore vitæ penitus absumitur. Secunda colicæ contractura fit, ex insufficienti, vel impertinēti medicamento, quod omnē huiusmodi materiam consumere minimè potuit, & quod residuum fuit humori vitæ permixtum est, qui postmodum sparsus in omnia sua membra, contracturas induxit. Tertia colicæ contractura nascitur, quum sub istis passionibus intratur in balneum, quia statim atque membra calefacta sunt, calor iste rursus humorem vitæ reuocat in suum locum, maximè quòd eius sit proprietas ad calorem se recipere. Vbi iam in sua venerit, secum adfert colicæ materiam sibi permixtā, & membris refrigeratis relinquit eam, quæ tandem operatur ex proprietate

sua, capitaliaq; membra quatuor impotentia reddit. Nonnunquam inter balneandum, si talis materiae plurimum fuerit, quia iam alias quam assueta sit (in ventre scilicet) in brachijs, & pedibus se reperiatur, continuo membra contrahit: eius nanque falsedinis asperitas (cum nihil aliud sit colica, praeter sal ut ignis calore, aciditateq; vehementissimis vres) venas, atq; iuncturas impotentes reddit, ut in alijs suis agnatis proprietatibus efficere solet: aliquando carnes, & musculos, ut acidorum est natura, corripit. Talis est in istis locis contracturarum origo, quae nihil aliud esse videntur, qm humoris vitae in colicam attractiones, & postmodum istius in quatuor membra capitalia cum concepta malitia receptio, ibidemq; manens corruptio similis tam diu, donec per eam humor ille vitae penitus absumatur. Ex huiusmodi corruptionibus membrorum aridura nascitur, eo quod natura retrocedere, suasq; nutriendi vires cogatur his amittere: tum propter fellis aciditatem abundantissimam, tremor in membris excitatur, in vno tamē quam in alio magis:

DE CONTRACTUR. 64
gis: aliquando cum retractione mem-
brorū, quòd fellis natura sit in quæ do-
minatur ea stringere: aliquoties cum ex-
tensione superflua, propter humoris vi-
tæ fortitudinem, qua membrum læ-
ditur ad impotentiam: & per sæpe cum
debilitatione propter eiusdem humo-
ris deprædationem à colica factam.
Insensitiuæ contracturæ sunt emortuæ,
propter huiusmodi corrosionem ab acidi-
tate, frigiditateq; materiæ colicæ tem-
poris successu factam, sic vt stupefacta
membra non sentiant. Sunt & aliæ sen-
sitiuæ, quòd robustum adhuc humorē
vitæ retineant, qui se contra morbi cō-
flictum defendere nititur. Quæ vom-
itum excitant à colica procedunt, mem-
bra nondum obsidēte prorsus, sed par-
tim in uentriculum recepta per fel eum
infestat, vti libro de colica demonstra-
tur. Quicquid præterea de prædictis
cōtracturis scitu necessarium fue-
rit, capitulo de cura conti-
netur.

De contracturis, quæ ex cholera proueniunt.

CAPVT IIII.

OMnium est pessima quæ cholera
 gignitur contractura: nam trans-
 mutatione contra naturam, ex to-
 tius corporis accensione, cum externo-
 rum, tum internorum membrorum in
 cholericis tantum, & præsertim in mu-
 lieribus, in omnia membra producitur
 in hunc modum. Ad excessiuam homi-
 nis choleram, fel aciditatis stipticitate
 sua calorem addit in corpore, quo tan-
 dem in venis omnibus accendit sangui-
 nem, ex cuius feruore sudant venæ sub
 cute: sudor hic est sal in quo uiuit & cō-
 seruatur sanguis, uti de sanguine suo lo-
 co dicitur: huiusmodi sal ad venas, ner-
 uos, & carnes transit, ac ad omnia quæ
 corripere potest asperitate sua. Sic etiã
 ex impressissima cholera solet accide-
 re, quũ per vniuersum corpus sæuit, hu-
 ius motu sudor excitatur per quam aci-
 dus, qui nulla alia motiua cogi potest
 in exitum, quàm superfluo calore per
 choleram ortum habente, quo fel accē-
 ditur

ditur in amaritudinem, eam adfert, ac vnâ cum sudore per venas ad sanguineum transit: postmodum acrimonia fluxionis istius, in materialem aquam sal huiusmodi resoluitur, per quam dictorum quatuor in vnicam formam essentialem fit in venis & iuncturis commixtio, sicut in alijs. Postquam sudor huiusmodi cholera motus iam cessaauerit, fel ad suum locum redit, sedatur calor, sed remanent illæ commixtiones in locis ad quæ cholera, sudorecque promotæ sunt, quia non recedunt à iuncturis, in quas receptæ semel fuerint. Cholera pariter abeunte, mox adest humor vitæ, qui cum dictis commixtionibus iunctus, acrimoniæ materialem earum subtilitatem recipit, hac etiam brachia pedes, & exteriora membra quæquæ reddidit contractionibus impotentia. Periculosa tandem cura subsequitur, atque difficilis, & potissimum in mulieribus, quibus tam inordinata cholera naturaliter inest, vt sanguinem vitæ spiritu suo prorsus euacuet. Quapropter in mulieribus cholerae contracturarum curæ difficiliores existunt quàm in viris, & ple-

runcq; mortem inducunt: maxime quod
 accedat inuidia, per impressionis ascen-
 sionem orta: quæ non aliàs ac fel ascen-
 dit, ac mouetur ab inuidia sicuti fel à
 cholera. Feri potest igitur vt ex inuidia
 nascantur incuruationes, & ex istis con-
 tracturæ, prout ex cholera proueniūt.
 Est itaq; cholerae contractura, calor ab
 exterioribus cholerae motibus ascensus,
 quo spiritus, & humor vitæ contra ve-
 nas & iuncturas inficiuntur, & corpus
 suum in contracturam ducere, motumq;
 similem in his magis quam in alijs con-
 tracturis exerere coguntur. Inde fit etiã
 vt minus alijs curabiles existant, raro-
 que penitus curari possint: nisi spiritus
 adhuc aliquid residuum sit in membris,
 totusq; non fuerit exsiccatus, sic vt ex
 tantillo rursus multiplicari queat, aliàs
 frustra curabitur, vt in practica
 latius.

De

De contracturis ab excessiuo potu preuenientibus.

EX vino superflue potu generantur etiam contracturae, quae prolixissimae durationis, membra praeter caeteris exedentes, & ex sua natura difficillimae curationis existunt hac de causa. Vinum spiritus habet subtilissimos, quos ubi potum fuerit, una cum humore vitae permiscet, facileque recipiuntur, cum propter similitudinem, tum etiam ad humoris vitalis nutrimentum. Permixtione facta, vini qualitas calida & sicca suas operationes exercet indomite: propter sui subtilitatem tartarum in se resolutum etiam continet, inde fit ut cum tempore magis atque bibitum, humorem vitae magis exiccet, absumatque, nec vegetare permittit: quod ubi perfecerit, membrum eo loco priuatur suo nutrimento, motu post, & ultimo vitae venae siquidem, ut ex sua natura, stringuntur, arescunt, ariduraque subsequitur, aut crassus spiritu vitae vacuus humor effluit. Non tamen omne vinum

id efficit, potissimum illud quod subtiles admodum, tartareosque spiritus non habet. Quapropter ex aliquo podagra vel calculus oritur, sicuti libro de Podagra, & Lythiasi diximus, hoc fit ex diuersitate naturæ cum vini, tum hominis, uti libro Philosophiæ nostræ de varietate crescentium secundum naturam, ponimus.

MEDI-

MEDICORVM EX-
CELLENTISSIMI DOCTO-
RIS AVREOLI PARACELSI

*Tractatus alter, de cura & medicamentis, quæ
sunt Contractis adhibenda.*

*De ordine, differentiaq; seruandis in
Practica.*

CAPVT I.

VM supra quinq; contractu-
rarum origines posuerimus,
æquum etiam fuerit earum
curas ex ordine describere,
quod præsertim hoc præsentî capitulo
facere conabimur. Eadem præmissæ
contracturæ, non diuersa ratione curan-
dæ sunt omnes, & in sui cura non sepa-
randæ, quòd eundem habeant exitum,
& principiorum causa medicamentis
non indigeat. Nam atq; morbus à mem-
bris expulsus est, & spiritus, humorq; vi-
tæ restituti sunt in pristinum suæ natu-
ræ statum, isti per sese curant, ac omne
quod vitiosum est explodunt. Primo

ne cura dicimus, medicamenta quæuis ad contracturas aperitiua pororum, humorum calefactiua, humectantiacq; nervos, & arterias esse debere. Hoc tamen animaduertendum est, vt in eodem gradu sint, in quo morbus ipse: nam si leuiora fuerint, inutilia prorsus futura: qualitates eorum morbi qualitatibus oportet ex æquo correspondere. Non omne calidum, nec humidum quoduis, licet etiam aperitiua sint &c. faciunt ad curam hanc, sed vt inclinationem habeant à forma specifica necessarium est, particulariterque particularibus etiam contracturis apta sint: qua via, non alia, cura possibilis est. Notandum insuper contracturas in supremo gradu morbi constitutas, & postremo, non solum sic citatis, humiditatis, caloris, aut frigiditatis, verum etiam extinctionis humoris, & mortificationis, æqualibus etiam extremum sanationis gradum obtinentibus medicamentis, & quæ ad vitam restituendam membris valeant, curari debere, non alijs. Talia proprietatum preparationibus rerum naturalium quæ sequuntur, at non omnium, acquiri pos-

sunt medicamenta. Spiritus vitæ reuocandus est, recuperandus, & renouandus, excellentissimis, & confortantibus plurimum remedijs, quorum humore nouo spiritus ille vi quadam introducatur in membra, de quibus prauis cum suis venenis, & infectionibus humores expellantur, singulari medicinæ practica naturaliter hoc ipsum operante. Considerandum est vltèrius huiusmodi medicamentum quod istis morbis resistere debeat, non commune, non crudum, nec inseparatum (ni fortè leuis, & quæ iam cessare cœpit contractura sit) existere debere, sed spirituale quid, corpus totum penetrans cum proprietatibus antedictis. Duobus modis ista cura fieri debet: Vno quidem vt illa membra quæ sunt à suo loco mota, restituantur vt decet. Altero vero, quòd maximis confortatiuis, vt sunt, Aurum potabile, Oleum Solis, Materia perlarum, Essentia antimoniij, Arcana quintæ essentia, Aqua vitæ, oleum vitrioli, Aqua tartari, Quintum esse gemmarum, Coraliorum, & similium, paulatim subleuentur, confortentur, & in pristinas vires reuocentur.

centur. At licet hæc vocabula sint medicis antiquis, vel qui saltem antiquorum nomine medicorum se venditant, cum tamen antiquas denominationes & medicinas ignorent, incognita, non est quod cures aliud, quàm vt bene cures: illa tibi clarius in libro nostro quintarum essentiarum, & eorum præparationes pro maiori parte ponimus. Nunquam D. O. M. sufficientes canere laudes, nec agere gratias totum genus humanum poterit, pro tanto medicamento, quod paterna sua liberalitate suis dedit creaturis: nam illud est ad calorem, & frigiditatem, omniumq; suppletissimum, humoris, & vite spiritus ita restaurantium, vt isti postmodum quasuis infirmitates naturaliter pellant, quæ ad finem à Deo positum impediunt corpora peruenire: verum vnde similem efficaciam nactum sit, hoc loco non, quia libro quintarum essentiarum apertissime declaramus. Admirabilis profecto medicina, quæ pariter humidum, atque siccum, calidum æquè ac frigidum curat. Hæc est ratio, cur generalem curam ad omnes contracturas ponimus, vt in

Auro

DE CONTRACTVR. 74

Auro potabili: cuius etiam non miratur quicumque verè philosophus existit, quòd Aurum & eius proprietates, eiusque supremū operationis gradum no- uit, in confortatione totius naturæ hu- manæ: per quam solam omnes morbi sunt, & potissimum illi qui supremum gradum occupant, vt contracturæ cu- randi. Non aliàs in perlis, vel vnioni- bus, quum præparatæ fuerint: & magis quàm in illis in antimonio, qui virium in corpore est renouator omnium, vti loco de restauratione, vitæque renoua- tione ponimus: item in arcano quintæ essentiæ, in aquis vitæ, quæ per earum subtilitatem virtutes omnes in vniuersa corporis membra ducunt, augentq;: sin- gulariter in viribus olei vitrioli, & aque tartari, quum ad similitudinem essentiæ quintæ præparantur. Non minor est in corallo, preciosisq; lapidibus virtutum efficacia, quæ singula præfatis libris e- narrauimus: quod magis requiritur, ad- demus ad hanc practicam.

Est & alius contracturas curandi mo- dus, per externa medicamenta non inu- tilis, vt per fumigationes ex Balsamis,

& arcanis: per balsama terebinthi, lauri: per oleum ranarum, adipum, gummi: per arcana, compositum, solidum & elementatum, quorum descriptiones ponemus, at præparationum processus, cum in libro de essentijs existant, hic superflue non repetendi. Pariter ad vnguenta nullã demonstratiõem, q̃ in libro de ægitudinib. membrorũ habeant facimus, at solũ practicẽ docemus curas cuiq; suam dosim, & vsum adscribẽtes.

De Auro potabili, & Oleo Solis ad membrorum contractiones.

CAPVT II.

Diximus antea cõtracturas alio modo curari minimẽ posse, quã per medicinas in supremis gradib. existẽtes, vt est Aurũ potabile, similesq; de quibus in gradib. maiorib. egimus: quã obrem earum, vt in libro de Quinta essentia dicitur, est habẽda maxima cura.

Dicitur aurũ potabile, quoties vnã cum alijs spiritibus et liquoribus, in substantiam quæ bibi possit, redigitur. Oleum eius est, quum ex sola sui substantia præter additionem, oleum iam factum est aureum. Quinta essentia dicitur

DE CONTRACTVR. 76

icitur Auri, quoties ab eo rubea tinctura tracta, separataq; fuerit à suo corpore: nam virtus, actiuacq; vis in tinctura dumtaxat existit. Dosis Auri potabilis, est ʒ. i. qualibet vice. Olei dosis aurei pondus granorum hordei decem non excedat. Et quintę essentię Auri, granorum est trium similium per vicem aquę vitę bonę, vel alterius aquę subtilissimę commixtorum, maneq; , sub meridiem, & vesperi sumtorum, pro medicina quidem exigentia: quę sine corrosiuorum, aut corrumpentium additione fit eius naturam immutare minime valentium, vel cum ea permisceri.

Auri potabilis descriptio.

Accipe Auri foliati, puluerati, nec non in succum soluti ʒ. i. & acetü destillati quantum satis est addito, simulq; destillando toties à se mutuo separato, quoad saporis eius quod adiunctum est nihil prorsus maneat. Postmodum sume subsequenti aquę vitę ʒ v. quas in pellicanum affusas vnã simul per mensem digerendo, perfectum habes Aurum potabile, cuius practicam

f

77 THEOPHRASTVS.
ex libro nostro de quinta essentia di-
scas oportet: quæq; licet multis colori-
bus non depingatur, vt moris est, par ta-
men hoc sæculo medicina reperiri non
potest.

Eius aqua vita descriptio.

Recipe vini ardentis lib. decem.

Rosarum.

Melissę.

Rorismarini.

Anthos.

Cheiri.

Foliorum vtriusq; Ellebori

Maioranæ ana. m. i.

Cinamoni.

Macis.

Nucismuscatae.

Garyophyllorum.

Granorum paradisi.

Piperum omnium.

Cubeborum ana ꝑ. ij.

Succi chelidoniae.

Tapfi.

Melissæ. ana. lib. s.

Cinerum fabarum ꝑ. v.

Mixta

DE CONTRACTVR. 78

Mixta simul omnia per duodecim dies
in pellicano digerantur, separa tandem,
& vtere sicuti dictum est.

Olei solis descriptio.

Postquam succus ab Auro per ace-
tum, vti supra, fuerit separatus, bulliat
quindecim diebus in digestionem quæ se-
quitur, deinceps balneo separetur, & in
fundo manebit oleum spissum, quod
Aurum est permixtionis expers. Hoc
vtere sicut supra.

Corpus digestionis eius fit hoc modo.

Accipe succi Chelidoniae.

Aquæ vitæ ana lib. 1.

Resoluti solis vt supra 3 iij.

Misce simul, & operare sicut audiuisti.

Formula quintæ essentiæ.

Accipe quantum voles Auri, per ce-
mentum regale, vel antimonium repurgati,
cui per aquam salis metallicam propieta-
tem, aut malleationem auferas. Postmodum
ablue residuum aqua dulci. Tincturam
eius extrahas per spiritum vini. Postremo

Spiritum eleuabis ab ea, manebit in fundo quinta essentia.

Aquæ salis constructio.

Sal tritum accipe mundissimum, & salbissimum per se quod sine decoctione, bullitione, vel alia quauis arte, qua sal fieri consuevit à natura productum sit, hoc ipsum liquefacias aliquot vicibus, & subtilissimè tritum, ac vnà cum succo radicum raphani mixtum, atq; solutum destillabis, & cum sanguinea dum viridis existit iterum ponderibus æqualibus admixtum destillato quinquies. In isto liquore laminatum Solem, vti supra diximus, in puluerem solues. Abluatur hic puluis aqua limpidsima, destillataq; toties donec omnis ab eo falsedo recedat: libenter enim sal separatur ab eo, quòd non misceatur corporibus in profundo, quapropter ablato corrosiuo, manet Aurum per se solum vt oportet.

Spiritus uini extractio.

Accipe vini mensuram vnã optimi, naturalis, & rubei potius quàm albi, quòd in circulatorium
vas

DE CONTRACTVR. 80
vas amplum (vt melius rotetur) posi-
tum, & obstructum, ac in balneum ma-
ris ad profunditatem vini merum, per
quadraginta dies bulliat. Postmodum
effusum in cucurbitam destilla frigide
tam diu donec spiritus exierit, & post-
quam signum suum non dederit am-
plius cessato mox (aliàs in secunda par-
te chieurgiæ magnæ sic habetur)

*Postquam dederit signum suum cessabis, nam quòd
sequitur est aqua uitæ, non spiritus. utrumq; ualet,
quia signum hoc loco duplum apparet, unum spiritus
alterum aquæ uitæ.*

Hunc vini spiritum ad residentiam
effundes, quæ est pulueris instar mun-
dissimi, sic vt sex digitorum latorum al-
titudine supernatet, clausaq; simul om-
nia vitro peroptime, digerantur in bal-
neo diebus triginta: quibus tinctura spi-
ritum subintrat, in fundo residet puluis
albus. Separa per artem, & fluat puluis,
inde fiet aqueum metallum, vel aqua
metallica. Spiritum euaporare permit-
tas, vt Alchimia docet, manebit succus
liquoris similitudinem habens in fun-
do. Liquorem hunc ad quinam vicem

81 THEOPHRASTVS
graduabis, per vas retortum pro quan-
titate materiae, substantiaeque capax: gra-
duatio talis fit per elevationem dum ta-
xat, quae subtilem reddit huiusmodi
substantiam, sed ultra quintam essentiam
se trahi non permittit.

*(Alias eodem Chirurgiae magne quo supra loco
subsequitur, hoc est. ij. iiij. o. ulterius comburitur.*

Usus istius essentiae quintae est ut su-
perius, & libro de quinto esse latius de-
claratur.

*De medicamine materiae perlarum, et essentia
antimonij.*

C A P. I I I.

Materia perlarum, succus est ex
margaritis, & unionibus tractus,
& potabilis, ita potens, ut inter
spermatata nullum illi simile ferme re-
periatur, cuius extractionis modus ta-
lis est.

Formula

*formula conficiendi margaritarum
succum.*

Accipe libram vnā aceti destillati mundissimi, Aquæ vitæ circulatæ librā semis, margaritarum mundatarum vncias quatuor, quæ postquam pulueratæ subtiliter, & præparatæ fuerint, vnâ cum alijs in circulatorio digerantur per mensem. subsidebit materia per larum, vt pinguis liquor: qui quum apparebit, separentur aquæ per effusionem succo reseruato, de quo dentur grana sex per vicem. Sunt & aliæ succum huiusmodi parandi viæ, sed hæc est omnium vtilissima.

De essentia antimonij.

Essentia antimonij est purgatio præter secessum, quæ purgat hominem excellentissimè super alia quæuis arcana, radicitus euellit auferendum, ac omne quod immundum reddit humanum corpus: hoc in supremum vsq; sanitatis gradum purum efficit, ac ab omnibus

ægritudinibus mundat, etiam illis, ex quibus oriuntur vlcera. Quicquid penes hominem fuerit impuri delet, ac magis omne quod in homine per hominẽ indecentis inueniri potest. Si tu medicinam hanc vel potius arcanum reperias, imperito ne dederis. Philosophi, necnõ artista plurima tentarũt in antimonio, verum ad fundamentum eius purum & perfectum peruenire non potuerũt ante mortem, quam etiam priusquam nascerer persoluerunt. Hoc loco præparationis eius principium non quod in libro nostro de quinto esse reperiat, sed remedium contra colicam ponimus, vt sequitur.

Ad colicam.

Accipe aquarum Melissę.

Vitæ circulatæ.

Succi Chelidoniæ ana ʒ iij.

Florum alborum antimoniũ: ʒ i. s.

Digerantur diebus duodecim. Postmodum separando per balneum, inuenies essentiam antimoniũ, de qua dosim vnã facies ʒ. s. qualibet vice.

De remo-

DE CONTRACTVR 84

De remediorum arcanis essentia quinta sulphuris, & aquarum vitæ pro contracturis.

CAP. IIII.

Accipe florum sulphuris lib. s.

Florum alborum antimonij ꝑ 1. s.

Succi Auri ꝑ 1.

Aquæ vitæ circulatæ ꝑ x.

Digerantur ad mensem, & in massam duram congelentur. Huius qualibet vice 3. 1. administrabis.

Aquæ vitæ mirum in modum penetratiua compositio.

Accipe aquarum Melissæ.

Rosarum.

Cheiri.

Saluiæ.

Balsami ana lib. 1.

Piperum omnium.

Cubeborum.

Zingiberis.

Cinamomi.

Masticis.

Myrrhæ rubæ.

Maceris.

f s

85 THEOPHRASTVS.

Caryophyllorum. ana ꝑ. ij.

Succi mellis lib. s.

Aquæ vitæ rectificatæ lib. v.

Digerantur omnia simul per nouem dies, & postea separentur, & in pellicano destillentur ad spiritum. Tandem ad liquorem hunc adde pomum tostum, & fractū, & simul vnâ cum subsequētibus aromatib. digerantur super cineres per tres dies: de qua sumantur grana quinque singulis diebus.

Accipe cinamomi.

Caryophyllorum.

Macis, ana ꝑ. ij.

Anthos.

Cheiri ana ꝑ. s.

Ambrae ꝑ. ij.

Musci grana quinque.

Zibetæ ꝑ. s.

Zingiberis

Cubebarum

Nucismuscatae ana ꝑ. i. s.

Amomi ꝑ. ij.

Zedoariae ꝑ. ij. s.

granorum paradisi ꝑ. i. s.

Post horum omnium digestionem
sepa-

DE CONTRACTUR 86
separa, seruaq̄ vasis vitreis obstructif-
simis.

*De medicamento vitrioli, & tartari pro
contracturis.*

C A P. V.

Oleum vitrioli per seipsum absq̄ ad-
ditione, sed ex proprio succo me-
dicina est: at quia nō omne vitrio-
lum perfectum, nō immerito quod op-
timum fuerit eligendum, ex quo phle-
gma totum, & oleū extrahitur, postea
rectificatur à suis fecibus toties, donec
ad spiritum exaltetur: de quo tres gut-
tas administrabis, cum alia conuenienti
quapiam aqua mixtas: poteris & aqua-
rum vitæ pauxillum affundere. Non re-
peritur medicamen aliquod penetran-
tius membra citius, aut materialius isto
perquirens à fundamento, quàm tibi iã
posuimus. Est & aqua tartari tracta de
vero tartaro perquam excellens ad ea
quæ dicta sunt, vt etiam libro de quinta
essentia scripsimus.

*Processus in extractione phlegmatis, & olei vi-
trioli tenendus ad contracturas.*

Ad extractionem spiritus vitrioli, qui est omnium excellentissimus, & potentissimus, licet ab aliquibus phlegma nuncupetur, hoc modo procedendum est. Igne violentissimo, nec non in erecta cucurbita, vsq; ad novum alembicum per reuerberatorium in athanar locatum ad quartum diem naturalem vrgeatur, & spiritus hic preparatus erit.

Processus ad aquam tartari pro contracturis.

Tartarum optimum accerrime destillatum, in pellicano subtilissime rectificabis, cui quidem aquæ vitæ rectificatæ partem æqualem addes, eiusq; decem guttas administrabis qualibet vice. Habet enim tartarum peculiarem vim ad membrorum contractionem curandam, & proprietatem ad penetrandum per vniuersum corpus. Sunt & alij lapides quorum liquores eandem vim obtinent à natura prout corallia, colorataq; quorum hoc loco mentionem nullam facimus, quòd pauci sunt, ac Essentiarum libro contineantur. De
confor

DE CONTRACTVR. 88
confortantibus, & internis dictum sit
hactenus, licet breuiter libro de Essen-
tijs quære latius.

*De fumigationibus membrorum contractorum,
per extrinseca medicamina.*

CAP. VI.

Posunt etiam contracturæ per ex-
trinseca remedia curari diuersimo-
de, sicuti ponemus per suffitus,
& fumigia, prout sequitur. Cōtractum
siue pedem siue brachium includes in
vas appropriatum satis amplum, vt in
eo constrictum non sit, ac vas cooperi-
ri valeat, ne fumus exhalare possit.

Postmodum accendes quod sequi-
tur, & in vas reconditum cooperi, tan-
tis per ibi maneat, donec fumus ille ces-
sauerit: hoc fac per medium diem. Si
suffimen vnum videatur non sufficere
plura fiant. vapores in vase densabun-
tur in liquorē, vt in alembico solent.

Huiusmodi subtilis vapor qui pro-
prie fumus non est, penetrat, membrū
calescit, venas & humorem vitæ refo-
cilla-

ac ad naturalem vitam reuocat: Processus hic tenendus erit, donec durabit infirmitas. Instrumenta, vas, & alia que necessaria sunt ad hanc rem, ponimus in libro de curis vlceraum vltimis capitulo de vaporibus.

Receptum.

Accipe olei oliuarum.

Olei Iuniperi. ana ꝑ. v.

Masticis lib. s.

Therebinthinæ ꝑ. iij. s.

Salis petrae ꝑ. i. & s.

Mixta simul in cacabo succendes, accensa per optimè super fundum vasis inferius, & intus pones, ac membrum teneatur supra vaporem, coperiatur vas fundo superiore ne vapor exeat. Quò perceperis extinctam esse materiam, extantam rursus accendas, & impones toties, donec tempus supradictum impletum sit. Vapor iste mirum in modum calefacit, ac recreat membra. Sunt & alia suffimèta, quorū hic vnū adhuc ponemus.

Accipe Taxi pinguedinis.

Olei oliuarum.

Adipis ranæ minime viridis, & calamites

DE CONTRACTUR. 90
lamites appellatæ ana. lib. i.

Myrrhæ.

Masticis.

Terebinthi. ana lib. s.

Accende sicuti supra dictum est.

*De Balsamis, quibus & contracturæ
curantur*

C A P. V I I.

Fiunt & quædam laudabilia Balsa-
ma, quibus contracturæ curantur,
& quorum magnus est numerus,
nos tamen ea solum huc adducemus,
quæ nobis cum usu, tum experimento
probatissima sunt. His enim calidis mē-
bra sunt optimè perungenda, singulis
diebus ter, & absq; intermissione.

Primum Balsamum.

Accipe Terebinthinæ destillatæ. lib. ij.

Galbani destillati. lib. i.

Gummi elemni destillati. lib. s.

Rursus destilla simul, & inde fac Balsa-
mum à suis fæcibus, & phlegmate sepa-
ratum, eo demum utere vt supra.

Aliud Balsamum.

Accipe Terebinthinæ.

Oleorum laurini.

Oliuarum.

Juniperi. ana lib. 1.

Masticis

Myrrhæ

Thuris singulorum lib. s.

Destilla per se quæ sunt eiusdem qualitatatis, videlicet olea per se, reliqua tria etiam per se, quæ mixta simul iterum destilla semel, & vttere sicut audiuiti.

Aliud.

Accipe Adipis Taxi.

Seui ceruini.

Ranarum adipis.

Ceræ ana lib. 1.

Masticis lib. ij.

Thuris lib. s.

Euphorbii ꝓ ij.

Destilla sicuti supra narratum est.

Aliud.

Accipe Gummi opopanacis lib. 1.

Galbani lib. ij.

Serapini lib. s.

Armoniaci Quartam 1.

Bdelii Quarta s.

Simul

Simul commixta cola per acetum, et in oleum destilla, cui tandem ea quæ sequuntur addes.

Accipe Terebinthinæ destillatæ lib. iiij.

Olei philosophorum lib. s.

Olei laurini destillati lib. l.

Masticis

Thuris ana lib. s.

Myrrhæ lib. l.

Destillentur omnia cum oleo prædicto rursus in oleum, huic ea quæ subsequuntur imposita simul in Sole digerantur vase vitreo.

Accipe Styracis liquidæ ℥ l. s.

Ranarum numero viginti

Adipis taxi lib. s.

Aceti destillati

Vini ardentis ana ℥ l. s.

Post mensem exprimes vsuicq̃ reser-
uabis. Notandum est insuper, ex prædi-
ctis naturalibus corporibus quodlibet
per seipsum sufficiens esse quum destil-
latum, & rectificatum fuerit, vti per Al-
chimiam huiusmodi præparationum v-
nicam artificem docetur.

Aliud.

Accipe lignorum Iuniperi.

Fraxini

Sabinae, id est Tamaricis

Fagini ana lib. 1.

E quibus arte communi destilletur
oleum, quo quidem rectificato per pel-
licanum, vtere.

Aliud.

Accipe seui ceruini lib. iij.

Adipum felium

Vrsi ana lib. 1.

Taxi lib. v.

Hirci libras ij.

Ex quibus etiam oleum destilletur,
huic ranarum viuentium sex libras ad-
dito. Postmodum rursus distillato, quæ
que sequuntur imposito, videlicet.

Sui ceruini lib. 1.

Adipis taxi lib. iij.

Cerae lib. s.

Aceti quartam s.

Et vnâ cum præcedentibus fiat vn-
guentum hoc in contracturarum
diebus primis vtere potis-
simum.

De

De arcanis, & contracturarum alijs me-
dicamentis.

CAPVT VIII.

LAtius te Lectorē facere cupio par-
ticipem arcanorum, quibus non a-
liās quàm balsamis contracturę cu-
rari possunt, quorum etiam forma non
olei, vel pinguedinis, at aquæ similitu-
dinem refert. Qua de re dicuntur arca-
na, quòd reliquas excellant aquas. Ho-
rum arcanorū species quatuor existūt,
videlicet, Archana, Compositum, So-
lidum, Elementatum, & Metallicum.

Formula arcani compositi.

Accipe alcohol vini lib. vi.

Cantharidum ꝑ. x.

Canapi

Florum Tapsi

Camomillæ

Hypericonis ana m. vi.

Tere, misceqꝫ simul, & in sole, vel fi-
mo digerantur per mensem, destillen-
tur postmodum, & huic ea quę sequun-
tur impones.

Accipe Canapi
 Florum tapfi
 Camomillæ
 Hypericonis
 Centauræ
 Prunellæ
 Betonice ana lib. s.
 Masticis
 Mumie ana ꝑ l. s.
 Thuris ꝑ. v.
 Lumbricorum terrestrium
 Ranarum ana lib. s.

Destillentur in circulatorio per octo dies, hoc vtere non aliàs quàm de balsamis suprâ dictum est.

Arcanum solidum.

Accipe succi flammulæ, ex tota substantia, hoc est ex floribus, caule, folijs, & radicibus.

Succi florum tapfi ana lib. i.

Alcool vini lib. ij.

Digerantur in ventre equino per decem dies, & his vtere sicut suprâ.

Arcanum elementatum.

Accipe chelidoniæ

Melissæ

Eru

Erucae

Iuæ artheticae

Florum tapfi

Papaueris

Centaureæ

Betonicae

Parthenionis

Hypericonis ana m. ij.

Terantur omnia simul, & aceti pa-
rumper addito, putrificentur, & expris-
mantur optimè succusq; per circulato-
rium vas decem diebus ascendat absq;
intermissione, quo liquore tandem vte-
re: nec erit inutile masticem addere, si-
miliaq;.

Arcanum metallicum.

Resolutum accipe metallum, quod
circuletur octo diebus, dulcificetur
postmodum, & in vsum assumatur. Me-
tallorum tamen discrimen erit facien-
dum: Solis est aqua metallina præ cæte-
ris ad contracturas præstantissima. Bre-
viter hoc loco discurremus ea, quæ de
quinta essentia libro latissimè contenta
sunt.

*Conclusio de contracturarum curis, per quam
earum vires declarantur.*

CAPVT IX.

IAm aliquot recepta pro contracturis
posuimus, pro maiori parte non inco-
gnita, quorum si debito præparatum
fuerit ordine, pariter & administratum
quodlibet, est ad curam sufficiens. Ve-
rum quòd aliquibus non subuentum
est aliquando, causa duplex assignatur.
Prior atq; minor, quòd membro spiri-
tus, humorq; vitæ prorsus relicto nullo
residuo deperijt, naturæq; medentis in-
trinfecus, vel naturalis balsami nihil in
eo remanserit. Altera maior, est Fatum
à Deo sic ordinatũ, de quo libro de Fa-
tis agimus. Vtraq; non aliàs innotesce-
re medico potest, quàm ex perfectio-
rum adhibitorum ad curam hanc medi-
camentorum effectuum nulla demon-
stratione, per quod indicium alteram,
vtramq; dijudicare poterit occasionẽ,
cur nihil efficere possit in contracturas
rum cura. De cætero nulla reperitur in-
firmitas, quæ proprium non habeat ex
aduerso

DE CONTRACTVR. 98
aduerso medicamentum : etiam nulla
contractura per infirmitatem orta, cui
resistí non possit. Quapropter, quoties
vna morbi, toties & eius remedií causa
reperitur. Quòd fatalibus morbis diffi-
cile mederi queat medicus, fidei defe-
ctus erga medicinam, et naturę cursum
id efficit. Quamobrem hic in terris spe
constantissima duci, & mortalitatis, ac
medicinę vires, vt morborum etiam oc-
casiones, et inimicum à corpore nostro
pellendi modum cognoscere debere-
mus. Fatum nos etiam docet, per spei
certitudinem expectare hoc ipsum, qđ
impedire nullo modo possumus, & in
nobis ipsis nullam, at in eo solo spem,
ad quod Pater ille noster Deus ordina-
uit omnibus in operibus nostris pone-
re docet : vnde proueniūt ea quæ libro
nostro de Fatalib. profitemur. Verum-
enimvero, cum iam medicinæ tantam
perfectionem habeamus, & quod ma-
gis est, misericordiam eius qui creauit
eam, spe firmissima freti progredimur,
quantum ex eius voluntate nobis est
permissum ad resistendum Fatis, medi-
camentis in supremo gradu, contra su-

premiū infirmitatis gradum constitutus: in quibus etiam infirmitates superādi, post ea quæ dicta sunt magnam habemus fidem, vti prologo primo librorum omnium ponimus.

OPERIS CONCLUSIO.

AD eorum veram & fundatam conclusionem, quæ dicta sunt, notandum erit his qui metallorum essentiam, & originem ex ratione vera cupiunt cognoscere, metalla nostra nihil aliud fore, quā lapidum communiū partem potissimam, optimamq; lapidum spiritum, gluten, seuum, butyrum, oleum, & pinguedinem, quæ adhuc in lapide mixta non bona, non pura, nec sincera, minusq; perfecta sunt: hæc est ratio cur in lapidibus, quæri, reperiri, cognosci, separari, & per contusionem, ac liquefactionē extrahi debeant. Quo facto nō sunt amplius lapides, sed præparata, completaq; metalla syderibus cœlestibus comparanda: quæ quidem, lapides à terrestrib, secreti sunt. Postremo si quispiam inuestigare cognoscereq; mineralia metallaque voluerit, est
quòd

DE CONTRACTVR. 100
quòd firmiter sibi proponat, in cōmu-
nibus cognitisq; mineris semper non
esse quærendum, nec in profundo
montium, quia sæpenumero faciliùs in-
ueniuntur in superficie terræ, quàm in
eius vtero, copiosiusq;e. Hac de causa
quiuis lapis in aspectum oblatus, siue
magnus, siue paruus, rupes integra, vel
cos extiterit, diligenter examinandus,
cuius proprietatis, aut naturæ sit: nam
aliquando coticula reperitur, quæ licet
aspernata, vaccæ valorem excedit. Non
est etiam opus considerare latiùs vnde
lapis hic originē habeat, aut à quo ma-
iore sit auulsus, vt eius copia maior ha-
beri queat, quia non aliunde quàm à
Cœlo, quod habet, ortum est. Reperi-
tur & vilis terræ puluis, aut arena, quæ
⊙ & ☾ plurimum contegit, se-
cumq; vehit: hæc no-
tato.

F I N I S.

g 5

D. DOCTORIS THEOPHRA-
 STI PARACELSI PRAE-
 PARATIONIS ELLEBORI,
 ET IN SVVM ARCANVM
 REDVCTIONIS, AD E-
 LEMENTORVM QVA-
 TVOR PELLENDAS
 INFECTIONES
brevis Declaratio.

Cui de Porosa, vel Perforata quaedam
 accesserunt arcana.

BASILEAE,
 PER PETRVM PERNAM,
 Anno M. D. LXVIII.

CAPITVM SEQVENTIS
libri index.

- De duplici uegetabilium ætate.
- De præparatione foliorum Ellebori nigri.
- De generali cura quatuor morborum capitalium, ut
sunt, Epilepsia, Podagra, Paralysis, Hydropisis.
- De administratione radice huius ad Epilepsie cu-
ram, & Podagræ.
- De cura Gutte, uel Paralysis.
- De cura Hydropisis.
- De cura morborum quatuor illos præcedentium.
- De correctione radice, & eius herbe per extractio-
nem sui Balsami facienda.
- De præseruatione corporum à noxijs influxibus.
- De quatuor supra dictorum morborum uniuersali cu-
ra latius quàm prius repetita.
- De extractione aquæ, & olei ab Elleboro.
- De particulari cura Podagræ.
- De particulari cura Paralysis.
- De particulari cura Hydropisis.
- De cura morborum concurrentium.
- De uirtutibus Porosæ, uel Perforatæ.
- De cura Phantasmatum, per Hypericonem.
- De cura uermium per Porosam.
- De compositione olei Perforatæ.
- De exaltatione eiusdem olei.
- De potionibus uulneratorum.
- De usu Balsami, uel olei Hypericonis ad uulnera.
- De potionum usu uulneratorum, & earum exalta-
tionibus.

P R A E-

PRAEFATIO IN ELLE-
borum.

LEBORVM, aut veratrū
duabus denominationibus
propter colorem, vna quidē
album, altera verò nigrū ha-
ctenus appellari consuevit, cum tamen
ex proprietatibus vtriusq; radicis pro-
priē magis nominari deberet. Quapro-
pter si verius à virtutibus denominare
licet, albi radix iunior, & nigri senior vo-
cabit: hac de causa. Licet vnam, & ean-
dem virtutē ambæ radices, in eo tamen
differētem habent, quòd radix iunior,
iunioribus tantum infra quinquagesi-
mum annum existentibus, & senior his
qui dictum annum excedunt, admini-
strari debet. Nec de elleboro solum id
à me dictū existimetis, sed etiam de re-
liquis herbis, & radicib. vtriusq; sexus
denominationem habentibus, masculi
videlicet ac foeminae: quamuis propriē
tales non existant in sua natura (nam vt
illa minimè concurrunt) verum vt me-
dicus facere discrimen valeat, vnam iu-

uentuti, & alteram senectuti conuenire: sicuti postmodum in Elleboro declarabimus. Maximum certè penes medicos hoc delirium taxandum est, qui vix tantum sapientiæ consequuti sunt hactenus, vt iudicasse potuissent, aliud esse de iuvene, longeque diuersum de senesentiendum, tum quòd natura duplicem pharmaceuticam instituit. Præter eius ordinem itaque foret, si iuuenis eo quod seni conuenit vteretur, & è contra. Ad eorum declarationem exemplo sit Luna, quæ singulis renouata mensibus, crescit à sua iuuentute vsque ad ætatis suæ medietatem: illa pleniluniū vulgo dicitur, in quo iuuenta cessat ascendere, descendereque senectus incipit vsque ad finem ætatis illius. Quod iam de Luna dictum est, non secus de hominis ætate, cuius illa iuuentutem, & senectutem præfiguratur, intelligi debet. Eadem enim inter ascensum, & descensum, quæ inter iuuentutem & senectutem est differentia. Quiuis ergo medicus Lunæ naturam & proprietates exactissimè prius intelligere, demum hominis ætatem, vt est, ex ea cognoscere debet.

deberet: quæ quidem ætas à Luna, tanquam à vero libro, non manu scripto necessario discitur. Alia igitur est herbarum natura, pariter & vsus in ascensu qui fit, alia sub Lunæ descensum: id vulgo mas in priori, foemina quidem in posteriori dicitur ætate. Notandum est etiam, duobus omnia contineri numeris: quæ numeris tamen subiecta sunt. Et cum duo numeri simul conueniunt, inde resultat integer ex duobus, quorum neuter iam per seipsum integer existit. Quid igitur Ellebori senioris iunior ætas? quid iunioris altera prodest? Quum vero simul ambæ cognitæ fuerint, homini medicamentum, cum ad priorem, tum ad posteriorem ætatem possunt esse perfectum, atque tutum. Et quia iuuentus, & senectus simul esse nequeunt, nec etiam æquis librari ponderibus, at vna corrumpit alteram: iuuentus senectute non indiget, nec iuuentute senectus, vti Luna iuuenis senectutem non admittit, nec etiã iuuentutem Lua senex. diuisit Deus medicinam in duas partes, alteri neutram subiiciens. Discriminis cognitio quoque

necessaria est inter morborū priorem, & alteram ætatem: aliam quippe naturam habet Paralysis prioris ætatis, aliã in posteriore, aliam in priore curam ætate, necnō in posteriore diuersam. In Elleboro tota huius morbi cura continetur, cum discrimine senectutis, & iuuentutis eius, ac morborū differentia. Verbi gratia Podagra duplex est, vna prioris, altera posterioris ætatis, quarum Elleborū est integra cura, & integra cura est in Elleboro, non tamen ambæ possunt in eadem radice existere: quapropter ipsamet natura diuisit, vt corruptiones non concurrerent. Herbarum itaq; diuisionum, ætatum, medicamentorum, & hominis estote memores, vt arcani secretiq; nature maximi, quod quisque medicus ex Astronomia natus intelligere potest. Putaticijs alijs medicis respondendum est, nō solum quòd istos per ea quę dicta sunt absolutos velim, sed veris medicis etiam proponam, talem in ipsa natura fieri diuisionem, per quam vnum quodq; relegatur ad suum locum, ad quem naturaliter ordinatum est. Vt medicamentorum vires

res

DE CONTRACTVR. 118
res eo loci perueniunt ad quem debēt,
id est, à natura disponuntur, nec alio se
per artem trahi sinunt, sic etiam à sua in
aliam ætatem duci nullo modo se pati-
untur. Testa quidem ad vnum locum
in corpore se recipit, vitellum oui rubifi-
catur, & in crySTALLINAM formam testa
per artem reducitur, sic etiam alio loco
sunt contraria, quum in aliena vel extra
nea subiecta proijciuntur.

Preparatio foliorum Ellebori nigri.

Postquàm Ellebori nigri folia siccata
fuerint in vmbra flatibus orientalis ven-
ti, vel sub solani, si terantur in puluerem
subtilissimum, & cum æquali sui ponde-
re sacchari puri misceantur, sunt prepa-
rata. Medicorum & Philosophorum
primi quibus & sanitatis, & vitæ longæ
conseruationis maxima cura fuit, horū
foliorum vsum exercuerunt: cui bonū
adiecerunt vitæ regimen omnibus ap-
primè necessarium, qui ad hunc finem
pertingere nituntur. Ab ætatis anno 50.
cæperunt finem vsq; vitæ medicamen-
to quod narratum est, vt: anno quidem
pro 365. diebus vt nunc supputato. Fa-

h

Etum est, vt inde sine morbis, at sani terminum vitæ suum adimpleuerint: nullum in illis vlcus, apostema, nec in hepate, nec in pulmone, multò minus in splene locum habuit. Nullus etiam fluxus chirurgicam artem concernens, vt sunt vlcera, lupus, cancer, & id genus alia, nec intrinsecus catarrhus aliquis nasci potuit, quo Paralyſis, Podagra, Chiragra, vel alij dolores, vt in coxis, vel renibus, frigidi vel calidi (qui senibus communiter euenire solent) aut febres, vt sunt quotidianæ, tertianæ, quartanæ, vel aliæ, succrescere potuit. In illis nulla putrefactio generata est, propter quam halitus foetere potuisset, aut vermes procreari: quorum si plenam historiam describere velim, plurimis folijs cõplecti minimè potest. Postmodum humoristæ surrexerunt medici, qui secreta naturæ contemnentes, & omnia præter suam nullibi fundatam theoricam, absq; naturæ proprietatum cognitione vera, purgationes, clysteria, nec non syrupos excogitarunt, quibus vno die tantum efficere posse, quantum hæc folia viginti vel triginta perperam conati sunt: hinc herbæ

herbæ contemptus huius & obliuio, cuius locum purgationes & clysteria tenent, orta sunt. Memini tempore meo plurimos catarrhosos, pituitosos, scabiosos, & alijs morbis onustos, qui hac vsi fuerunt ex antiquorum ordine sanitatemq; suam ex renouatione suæ naturæ prorsus recuperarunt: quos etiam curare medicis humoristis impossibile fuisset, ac incognitum: quòd nihil opere, sed lingua tantum præstare valeant. Sumserunt singulis diebus manè ʒ. semis vsq; ad LXX. annum, post quē vsq; ad LXXX. vel ad finem vsq; sui termini sexto quoq; die ʒ. integrā. Nec est quod putaticij medici mirētur, naturam plus posse quàm eorū ars valeat: quid potest locis cōparari naturalibus? quicumq; hoc, & artem ipsam ignorat. Plus virtutis & virium inest huic vnice herbæ quàm scribentum omnium in Academijs lectorum libris, ad vitæ longæ conseruationem describitur. Quapropter antiquorum hoc medicamento præ cæteris vegetabilibus ad vitæ longæ præseruationem delectatus sum.

Radix Ellebori nigri virtutem ac vires quatuor sanandi morbos habet, scilicet Caducū, Podagrā, Paralyſim, & Hydropiſim: hæc diligentiffimè notanda ſunt, præfertim quòd graues admodum in ſeipſis morbi ſint, excellentiffima radicis huius etiam virtus exiſtat. Vbi primum Caducus ex membris in caput venerit, iſta radice curari poteſt ſecūdum gradum, quem habent inter ſe comunē, nempe radix, & morbus ipſe. Podagrā etiam in quouis membro, ſuperius, aut inferius exiſtente in corpore (licet grauiſſimus morbus hic ſit) expellit, quia radicis huius virtus in gradu ſanationis aquæ grauis exiſtit. Poſt Guttæ, vel Paralyſis in latere iactum fundamentum, cauſans materia radicitus hac radice tollitur, & per eam vita membris paralyticis reſtituitur. Non alias in Hydropiſis, fontes & riuos morbū hunc efficiētes, euacuat, & omne quod innasçitur, eijcit. Quatuor huiusmodi virtutes habet radix iſta, quamobrè declaratione maiori quàm hæctenus facta ſit, in dictorū cura morborū, opus eſſe videtur.

Adminiſtri

Administratio radice Ellebori nigri, morborum supra dictorum quatuor curam.

Ad Epilepsiam, & Podagram.

Luna deficiente, radix euellenda est in signo Libræ (quod morbo comitiali maximè conuenit) ac in Planeta Veneris flatibus venti Borealis ad umbrā exsiccanda. Mos fuit antiquis medicamentis uti sine additione, mēs utiq; modus hac utendi radice, fundatissimusq; processus, est iste. Priusquam patientem comitialis morbus arripiat, tribus antea diebus (si quo modo cognosci pōt, uti penes aliquos, aduētus terminus) purgetur, iunioribus in lacte, senioribus in vino dentur ad potandū ʒ. ij. pulueratæ radice ter, id est, ad paroxismi diem usq; sæpius hoc repetito processu: quē antiqui tenuerunt. Itidē in Podagra diebus successiuis ante quā dolores percipiantur, purgetur patiens, quo facto fluxus podagricus auferetur à toto corpore, sic ut hora paroxismi patiens parū, aut nihil dolorū sentiat. Antiquiores Philosophi soliti sunt hoc loco sæpissimè purgare, sic ut Podagram omnem

expulerunt. Statim ac irruerunt humoristæ, vnica plus hora, quàm integro natura potuisset anno, facere præsumserunt: vt etiam illis creditum est, ita mox medicina funditus perijt.

Ad Guttam, vel Paralyfim.

Si vetustate confirmata sit, purgetur patiens vt supra. Radicis istius efficacia est, vt morbum hunc à fundamēto quærat, nihilq; relinquit in toto corpore, quod radicitus non percurrat, quia contra huiusmodi morbum gradum æqualem obtinet. Quicumq; pondus hoc ignorauerit, æqualia scilicet esse debere pondera, vnciamq; semis præterierit, non curabit huiusmodi morbos. Quã obrem administrari debet hæc medicina, pro personarum, infirmitatum, & commoditatis respectibus.

Ad Hydropisim.

In hominibus aquæ fluxus, atq; fontes incredibiles his qui non viderunt, nunquam exurgere palam est. veluti Moses virga sua rupem in Horeb percutiens aquam effluere fecit, potest etiã fieri, vt Deus hominem flagello percutiat, sicuti Moses rupem: sed quia misericors,

cors,

cors, dat etiam remedia, quorum vnum istud est. Purgetur ergo patiens hac radice sæpius, & semel intermissis vicibus: hac ratione fluxus ille tollitur, vt superabundare nequeat amplius. Elleborum in Hydropisi superfluam exsiccat aquam à scaturigine. Medico tamen animaduertendum est, vt pro morbi qualitate plus vel minus purget, quod pro virtute radicis, & exigentia factum erit.

*De alijs morbis, quibus medetur etiam
radix Ellebori nigri.*

Quum in hominibus Caducus morbus, Podagra, Paralysis, vel Hydropisis pullulare incipiunt, dolores oriuntur capitis, oculorum, aurium, dentium, & alij plurimi diuersimodè: nam antea quàm horum morborum quatuor vnũ arripiat suum patientem, similia, necnō alia multa signa præmittit: quod raro morbus vnicus, aut solus, imo comitatu plerumq; maximo solet inuadere. Mox atq; medicus percipere poterit (vti merito cognoscere debet) huiusmodi morbum aduenire, qui tales nuncios,

aut præcursores miserit, contrarijs etiã præcursoribus anteuenire, non aliãs ac si dominus eorum esset præforibus, conabitur huiusmodi morbos. auertendi modus est verissimus, & ratio minimè fallax. Et sicuti supra dictum est, radicem à corpore quicquid ei noxium esse potest expellere, non alias & mulierum profluuium ciet, matricemque repurgat, abortum, & molam eijcit, & innascētia quæuis. Non omnia laxatiua menstruum, abortum, aut vermes pellunt: solum hoc præ cæteris arcanum est naturæ, quod ab hac radice nullo modo potest auferri. Huiusmodi naturam habet, vt contraria corporibus humanis marium & fœminarum, quibus infusa fuerit, pati nullo modo possit, quin radicitus euellat: si modo per medicũ expertum, vti decet, ac superius declaratur, suis loco, tēpore, necessitateq; requisitis, administrata fuerit. Vtinã doctorũ expertissimus inter germanicas Academies omnes, istius herbæ, necnon radicis eius vsum, vti per seipsa dumtaxat existunt, valeret cognoscere: artis, & scientiæ plus satis possideret, imo plus quàm

DE CONTRACTVR. 126
quameius authores, ac ipsemet habue-
runt vnquam: experientia quidem hoc
doceri potest.

*Additio Theophrasti super correctionem her-
be, & radicis.*

Certum est virtutem huius herbæ
maximã, & admirabilẽ fore, purarumq;
distantẽ à gradu Balsami. Quapropter
in folio Balsamũ eo magis quærendum
est sub herbæ Balsamo (hoc est) herba
in Balsamũ (idest) in suũ Balsamũ est re-
ducenda: quicũq; hoc nouit, efficereq;
potest, ingentẽ in arcanis absconditum
naturę thesaurũ possidet: multo maiorẽ,
quã ars tota scribentũ cõtineat. Hanc
in Balsamũ reducendi modus, est iste.
Putrefiat in aqua propria, fimi calore
per optimẽ clausa, siggillataq;, postea se-
paretur humidũ eius à putrefacto, & ite-
rũ putrefactũ est separandũ à fecibus, in
singulare corpus resolutis: tũc erit Bal-
samũ cũ duobus gradib. in humido, &
cum viginti duobus in putrefacto. Do-
sis putrefacti secundũ gradus, & humi-
di secundum quantitatem cõsideretur
in administratione post primũ proces-

h 5

sum. Altius in essentia sua potest ascendere, si præmissum opus iteratum fuerit, cum additione recentis herbæ. Prodest etiam post cibum in potu sumtum: de radice potissimum intelligas. Eius correctio est, vt aliqua portio carniū, vtpote libræ quadrans accipiatur, cui aquæ nucismuscatae addatur vncia vna, macropiperis aquæ 3 1. radicis huius in grandiusculis fragmentis vnciæ. ij. carnes minutissimè concisæ, cum prædictis omnibus in vase peroptimè clausæ digerantur in aqua bulliente per sex horas deinceps humidum effundens reserua, quod residuum est abijce. Iuris huius pro morbi, personarum, & necessitatis exigentia, nō plus, nec æquo minus administrabis, hoc ipse tu medice cognoscere debes, vt purgare tutius, vtilius, promptiusq; valeas.

Additio secunda.

Audiuistis antea radicem istam quatuor curare morbos capitales, & herbam eius longæ vitæ conseruatiuam esse, quānam istis ad maiora progrediendum sit vltèrius audite. Balsami Ellebori nigri vnciæ, Balsami naturalis scrupulus. i. addatur, amboq; simul ita permisceantur,

DE CONTRACTVR. 118
miscantur, ut in illis vnitas, nullaque diuer-
sitas appareat. Ratio huius est, quia Bal-
samum naturam habet Ellebori, quod
ad conseruationem, & non laxationem
attinet. Est namque Balsamum naturale,
medicina præseruans ab astrorum infe-
ctionibus omnibus, à Pleuritide, & Pe-
ste. Non solum terrestrium infirmitatū,
sed earum etiā, quæ per aerros, & cœle-
stes influxus oriuntur, est habenda ra-
tio: contra quos Balsamum æqualem
gradum obtinet, præ cæteris.

Quatuor morborum capitalium perfecta cura.

Si comitialis morb. curari potest pur-
gationibus, ista radix id omne præsta-
bit, quod ad eius curam necessarium
fuerit. Vegetabilia quædam Epilepsiā,
alia Ictericam, & alia membrorum con-
uulsionē expurgant: nam ad vnūquod-
que morbi genus, quodlibet etiā suæ
purgationis genus reperitur, ut hic de
Elleboro: verū purgatio nō est cura per-
fecta, nec sufficiens: progrediendum est
vlterius. Licet ventus (aquam existimo
legendum) ignem extinguat, ibi rema-
nent adhuc carbones.

Inde colligendum est post debitā pur-
gationem, ut supra dictum est, factam,

Epilepsiæ curam subsequi debere, quæ in arcano spiritus vitrioli labet: eo quidem ordine seruato iuuenes, atq; senes curari poterunt. Hic tamen animaduertendum est medico, purgationum, & essentiarum ordinem, ex pharmaceutices arte minimè, sed ex ratione rerum pendere, quæ dosim, & ipsam administrationem in omnibus indicat.

Ex alio libro Paracelsi radicis huius exaltatio.

In his morbis, quod etiam experientia mihi comprobatum est, suaderem, vt ab ista radice recentissima tota humiditas, & oleum per vini spiritum extraheretur deinceps spiritus ille separaretur, vt radicis essentia sola maneret absq; mixtura, peroptimeq; dulcificaretur. Talis est inter hæc essentiam, & præmissos processus differentia, quòd parum, aut nihil phlegmatis, aut humoris in ea, sed corporis epileptici plurimum existat. Quapropter hoc processu tutius agetur, cum hæctenus melior purgatio non emerferit in lucem, nec potèntior cura. Multoq; melior adhuc euadet, si viscus quercinus, pyrethrum & peoniæ semen addita fuerint in eius extractione, sic vt istorum etiã spiritus medicinales

DE CONTRACTUR 150
dicinales accedant, senioriq; radici Elle-
bori incorporētur, ac simul administrē-
tur omnia pro discretione. Hoc etiam
notandum est, medicinam hanc suas o-
perationes non ita repentē, sicuti solent
aliæ, demonstrare, sed paulatim, & suc-
cessiuē, secundum personarum, infirmi-
tatis, regiminis, & aliarum commodita-
tum proprietates.

De Podagra.

Podagræ cura potissima est, vt ipsa
curetur, & non aliud: quòd sic intelligi
cupio. Humoristę purgant humores, at
isti non sunt infirmitas. Humor, aut hu-
mores, Podagra, vel Podagrica, nō ma-
gis quàm album, & nigrum conueniūt:
quamobrem inutiliter purgant, & non
absq; detrimento. Morbus ipse curan-
dus venit, cui nomē est, Podagra, & nō
humores. Non alia cura videtur hæc,
quàm si loco Petri curaretur Ioannes:
videte quæso quę nam sit ista curandi
ratio. Est igitur summoperē notandum
radicem hanc Podagram solam purga-
re, medicinamq; fore Podagræ, nec so-
lum istius, verumetiam specierum eius
quotquot sunt est vera purgatio: post
quam

quam tuto progredieris ad curam hæc
ab essentia specificata vitrioli, tartari:
tale medicamentum penetrat omnia mē
bra, vsq; ad suū terminū: tuto igitur huic
fidē adhibere potes, quāuis istud humo
ristæ non intelligāt. De quibus Ouid. 2.
de Pon. ridens eos ita cecinit,

Soluere nodosam, nescit medicina Podagram.

De Gutta, vel Hemiplexia.

Eadem ratione Paralysis ad terminū
vsq; purgari debet, quem ab ipsa natu-
ra, medicorum sola magistra discere te
oportebit. Quum id perfeceris, accipe
animam ab esse animato secūdum eius
descriptionem: eo quod remanet vnga-
tur tota corporis paralytica pars: etsi cu-
tis auellatur, nō est quōd cures: progre-
dere donec patiens tres gradus calidita-
tis in ea parte sentiat. Postmodum esse
animato coniuncto (sicut in experto lu-
mine reperitur) vngendum erit vsq; ad
terminum tertij gradus mobilitatis. Ab
hinc ad curā progredere per se: termis
naturalibus, confortatiuis, & calefactio-
nibus vtendum erit. Hac via poteris ad
finem curæ perfectissimæ cuiusuis mor-
bi paralytici peruenire.

De Hydropisi.

In Hidropisi

In Hydropisi processus hic obseruan-
 dus est, vt aquæ prius quicquid est su-
 perfluû euacuetur, & postquam Ellebo-
 ro purgatû fuerit aut ex processu, veni-
 endum est ad curam: nam euacuatio cu-
 ra non est, sed expulsio superfluitatis tã-
 tum. cura dicitur, vbi morbus non redie-
 rit, vt sequitur. Memineris tincturę mar-
 tis, hæc sola potest idipsum efficere:
 quàm te lumen expertum, & alia quæ-
 dam extrahere docebit, ad curam istam
 excellentissima, quartum exsiccationis
 gradû excedētia: quod infra hos gradus
 fuerit medicamētum, hoc loco minimè
 curare potest. Huiusmodi præparatio-
 nes ab Alchimia, non à decoctionib. ar-
 tis Pharmaceutices petēde sunt. In Mar-
 te gradus iste multiplex reperitur. ab eo
 qui pōt igitur, & habet extrahito: per
 cuius essentias efficies, vt hydropicus
 in hunc morbum de cætero nō incidat.

De moribus concurrentibus.

Superius diximus huiuscemodi mor-
 bos, alios plurimos comitari, quòd nul-
 lū (vt aiūt) infortuniū solū esse videatur.
 Quū ergo dolores dentiū, colli, auriū,
 vel humerorū irruerint, dicta radice

133 THEOPHRASTVS
purgandū est, postmodū tinctura Mar-
tis vtendū, quæ peccantē cohibet mate-
riam ne augeatur, eò quòd ista materia
præmittit huiusmodi signa peius quid
augmēto sui successurū indicātia. Tales
purgationes annuę fieri debēt: est enim
laxatiuū annuale, quū incremētum ali-
quod iterū pullulare cupit, quādoq; se-
cundū lunā, aliquādo secundum solem,
aut signa. Hæc igitur purgatio nō intel-
ligitur ex anno 365. dierum, sed ab incre-
mento paroxismi. Quamobrē est quod
renoues, & præserues corpora tincturis
ex Marte tractis, vtī medicina docet,
mysteriaq; naturæ postulant.

Tractus Theophrasti de Porosa.

Ad omnes aperitiones internas, & ex-
ternas, vt in cute Porosa cōfert maximē
ad expulsionē eorū, quæ per poros eua-
cuari debēt, & ad putridarū carniū ē vul-
neribus eiectionem. Gestā forinsecus
vtī coralia solent, phantasmata (quod
est excellentissimum spectra produ-
centia pellit, quibus spiritus videre, quę
que horrenda sunt audire se falso homi-
nes imaginantur. Morborum ge-
nus

nus hoc ex sui natura patientes ad sui ipsorum trucidationem cogit, ab intellectu sano trahit in dementiam, vanaque deliria: summam eorum quae dicta sunt in hominibus esse nihil potest, quod ista non efficiat, hinc vniuersalis hominum medicina dici, non immerito potest. Sapor, atque spiritus perforatae contra vermes est ita vehemens, ut illos mox abigat. Nulla reperitur herba, quae possit per preparationes altius in vulnerum adduci curam, ac ista: nullumque medicamentum in receptis omnibus, quod praeter detrimentum, & accidentia quaeuis, ita perfecte curet, ac Perforata: foret impossibile melius ad vulnera medicamentum inueniri per vniuersum Orbem: omnia quae scripta fuerunt vnquam in huiusmodi curis excellit.

Perforatae cura contra Phantasiam.

Secundum cursum coelestium carpi debet contra Phantasias, ut influentiae contra spiritus potentiores existant, potissimum, sub Marte, Ioue, & Venere: cum Luna vero nullo modo, sed contra ipsam, nec post meridiem, noctu minus, at sub ortum Solis in aurora. Me

lior est illa quæ penes alios flores optimos creuerit, aut inter illos: quanto altior, & florib. onusta magis, tanto præstantior, & eo tempore maximè, quo flores in summo suo gradu fuerint. Deberet, ut est per se, cōtinuatè gestari sub pileo vel in pectore, manibus, & olfieri sæpius, noctu sub puluinar poni, domus ea prosterni, parietibus eius appēdi, &c. Quemuis medicū id merito pōderare foret æquum, in hanc herbam Deum arcanum inclusisse maximum, quoad spiritus, & Phantasmata, quæ nonnunquam homines in desperationem inducunt.

Cōtra Vermes.

Nulla huius correctione contra vermes est opus: nam vt à Deo creata fuit, hoc habet. Sub signo quo ligna scindi, fodiç; solet argilla, ne vermes postmodum his innascentur, carpenda est. Vulneribus in quibus vermes orti sunt, propter inualida medicamenta, quæ tonsores & balneatores applicare, hisç; deprauare magis quàm curare solent, est superponenda. Aestate plerunç; dieb. canicularibus per putrefactionē id naturalí-

turaliter accidit, non nisi præ medicinis defectu. Hyeme quoque vidi vermes in vulneribus, visu perceptibiliter nasci, per tres septimanas continuas, ut mane vesperisque singulis vicibus, quantum bona manus capere posset extraheretur: cuius causa fuit vulnerum ligamentis, & pannis superfluis nociua suffocatio: tales vermes perforata sunt expellendi, per eius applicationem, & à vulneribus decidēt. Si verò vermes in corpore nati sint umbilico superponatur. Observandum est tamen aliquos vermes reperiri qui non oriuntur ex putrefactione, tales etiam perforata non pel- lit. Sed in caseis, in carnibus, & in humanis corporibus orti, porosa super cutē posita, vel umbilicum intereunt, postmodum leui purgatione debent euacuari. Omnium enim contra vermes pessimum, & validissimum remedium est in Hypericone.

Olei Perforatæ compositio pro vulneribus.

EXaltatio Porosæ maxima subtilissimaque pro curandis vulneribus est, ut ex eius semine fiat oleum, cui terbinthinæ pondus addatur æquale,

quibus & vinum rubeum optimum af-
fundatur, & simul bulliant per horam
vnam, deinceps olei recentis oliuarum,
quantum illorum fuerit medietas adda-
tur, et iterum vt prius per horā bulliant,
tum demum adiungatur bona florum
perforatę quantitas, ac vinum vt antea,
rursus per 6. horas bulliant donec vinū
totum fuerit absumptum, bināq; tantū
olea, cum terebinthina floribusque ma-
neant. Postmodū in Sole digeratur cō-
positum hoc per mensem: cuius vsum
processus eius indicabit.

*Additio super compositionem olei Hype-
riconis*

A Vgentur eius exaltationis & cure
gradus, per correctionē hoc mo-
do, cum additi flores centaureę,
mastix, thus, myrrha, mumia, præpara-
taq; fuerint, vt supra. Notandum etiam,
quū terebinthina destillata floribus af-
funditur, & per mensem in Sole digeri-
tur, postmodum cum seminibus etiam
per mensem, & iterum additur terebin-
thinę lotę, quantū est præcedentis to-
tius medietas, & rursus in Sole digeri-
tur vt prius, ad omnia graduata vulne-
ra

ra probatissimum fit medicamentum, nullos dolores post conclusionem relinquens, connectens absque futuris, contractiones membrorum, & impotentiam auertens: ubi vulnera, vel sunt, aut esse possent in istorum aliquod accidētium prona. Nonnunquā etiam impingunt vulnera sub aspectu, vel signo male disposito, quæ tametsi parua fuerint, mortem inducere possunt, per se tamē, aut respectu loci vel mēbri cui fuerint illata, periculosa nō sunt: balsamo quod sequitur, curari poterūt. Accipe olei laterini quantū voles, huic florum quos diximus bonam addes quantitatem, & in Sole digeri permittes, vt fermē siccū videatur, deinde plus florū addito, rursus per 6 dies digerañ, processum hunc septies repetendo Balsamum efficies. quod immaturæ morti præuenire poterit in vulneribus.

Potio vulneratorum.

Est etiam potio quædam instar Balsami facta, quæ pota, præ cæteris vulnerum medicamentis optimum, est remedium ad profundissimos ictus, etiam si capitalia membra lesissent, qua

le nondum visum fuit, nec esse poterit melius: cuius confectio talis est.

R. olei de semine Porosæ libræ quadrantem, cui flores eiusdē impone: digerantur ad Solem, vti cōmuniter fieri cōsuevit: siccum iterū floribus impleatur, hoc repetendum erit aliquot vicibus, quo sæpius eo melius, & postmodū bibatur vt moris est, cum alijs vulnerū portionibus quibuscunq;: quod hæc portio nō adimpleuerit, nullo alio medicamēto curabitur.

Processus in usu Balsami, ad uulnera.

Balsamum calidum guttatim infundendum est in vulnera, quæ postea filis de panno lineo tractis cooperiantur, nec permittantur quin semper eo Balsamo sint humentia.

Potionis uulneratorum usus.

Singulis diebus manè, sub meridiem, & vesperī bibat vulneratus coclearia duo potionis istius. Cum decem coclearibus optimi uini misceatur coclear vnum prædictæ potionis, de quo mixto qualibet vice duo coclearia plena bibat, hoc est quolibet die coclearia sex, in curæ finem vsque. *Recepta quæ pro-*

pposuiimus omnia, Balsami talē virtutē habent, vt viuētia corpora minimē corrumpi, vel in eis vlcus aliquod, apostema, vlceratio, siue tale quid oriri sinant.

Aliam docebo vos graduationem.

Ad primum compositum accedat theriaca, vel Mithridaticum selectum, cum alijs diaphoreticis, & digerantur ad Solem, vel in temperato calore, postmodū administratur potus hic pro discretione, secundum personam, & constitutionem, quōd peritiā relinquo medici.

Potest etiam ab herba floribusq; per balneum maris aqua destillari, his quæ de Perforata dicta sunt, utilis in additione, sed nō vsque adeo efficax: in illis tamen quæ minorem curam admittunt, poterit intrinsecus, vel extrinsecus administrari. Conclusiue, curat Balsamum istud crurium fracturas, ossium contusiones, & quæ sanguinem congelatum habent perfectissimē.

FINIS.

AD LECTORES.

Cum his libellis ponantur Auri tincturae, olei, necnon eius poculenti succi descriptiones, visum est & aliorum, ut Coralij, Balsami, Antimonij, Salisq; philosophorum tincturas, secunda parte libri Chirurgiae magnae scriptas à Paracelso germanicè, breuiterq; latinè redditas à me (seruata opinionis, & sententiae authoris integritate) hic addere. Quòd ad contracturas maxime conueniant, & morbos capitales, de quorum curis hoc loco pro maiori parte differatur.

Etiam ut uideant lectores optimi quàm impiè quidam Leo Suauius Doctor Parisiensis, inuidia sola, nullaq; ratione motus in me propter illas inuehat, Apologiam contra liuorem in scholijs eius in libros quatuor Paracelsi de uita longa scriptis, positam, & Basileae impressam legant: quibus ex opposito comparatis, ueritas & mendacium in lucem erumpant. Si quid adhuc uirus habeat, quod in hanc nostram Paracelsi libellorum traductionem euomere queat, ei liberum est addere, non minus quam refellere mihi. Valeto.

De

De tinctura Solis id est Auri.

EXtracta tinctura Solis, corpus eius remanet album, tinctura vero pura est, & separatur ab impuro, id est à suo corpore: quæ separatio necessaria est. Tinctura debet clarificari vel exaltari in suo gradu, qui duplatur quinquies in bis. xxiiiij, altius non progreditur: tunc potest administrari quibusvis ad renovationem sanguinis in pristinum statum, ut dicetur in administratione.

Extractio talis est.

COrpus corrupendum est de natura sua metallica malleationeque per aquam Salis, demum residentia debet abluui per aquam dulcem: post modum extrahitur tinctura per spiritum vini. Postremo eleuatur à tinctura, tunc manet in fundo.

Usus administrationis est.

HVius dragmam vnam cum vncia vna theriacæ venetæ mixtam dabis ieiuno stomacho, qualibet vice scrupulum vnum. postea cooperiatur in lecto patiens & sudet: continuetur 10, vel 12. diebus.

Est etiam in Corallo tinctura perquam excellens ad purgandum sanguinem.

COrpus eius teratur subtiliter in alcohol, & extrahatur eius tinctura sicut ex auro per spiritum vini, simulque decies sexies ascendant, postmodum separentur per destillationem: ascensio fieri debet igne prorsus nudo, deinceps in balneo Mariæ separari debet liquor sexies, & iterum super feces reijci, hoc oleum administretur cum aqua theriacali, nempe scrupulum vnum olei cum eiusdem aquæ dragma vna.

Aqua theriacalis fit cum vncijs quinque spiritus vini, theriacæ duabus vncijs cum dimidia, mirrhæ romanæ vncia vna dragmisque duabus, croci orientalis dragmis duabus, misceantur omnia, destillenturque simul & semel, administrentur ea sicuti dictum est.

Dosis administrationis est.

VT eius vncia vna dragmæque duæ cum decem vncijs aquæ cicoreæ, vel gamandreæ misceantur, & eius mixti dentur dragmæ duæ, mane & sero: ieiunet postmodum æger quinque post

post sumptionem horis & totidem post
cœnam: continuetur hoc sex vel septē
diebus: dentur etiam aquæ destillatę ex
fumo terræ, vel cicorea similibusq̃.

Tinctura Balsami.

REcipe balsami vnciam semis, & sp̃i
ritus vini vncias viginti, ponantur
simul in pellicanū vel duplex vas,
& circulentur in Sole per mensem, quo
facto permittit se destillari, simul cum
sp̃iritu, per alembicum, quæ destillatio
melior est quàm per retortam hoc lo-
co, sic manet hæc mixtura simul in vna
compositione: cui addes vnciam semis
alterius balsami, clausumq̃ digeri per-
mittatur vt cum alijs permisceri queat,
ac perficiatur quod exit ex suo corpo-
re: nam quicquid graduari debet, suam
substantiam in vnum corpus terminet
oportet. Et cum hoc vt supra volatile fa-
ctum fuerit, addatur iterum vncia semis
alterius balsami, quod exaltabis vt pri^o,
vsq̃ ad duas vncias addendo graduan-
doq̃. Hæc est balsami præparatio potis-
sima, quæ renouat curatq̃ quicquid a-
liæ præparaciones non possunt: conser-

uationis gratia suæ virtutem hanc cœli-
tus acquisiuit supra cætera quæq̃.

Administratio est.

VT ex isto per se præparato balsa-
mo des ad pondus quinque gra-
norum hordei, cum albo vetericq̃
vino bis in die, tam diu donec visum fue-
rit sanguinem emendatum esse.

Antimonij tinctura.

Compertum est in hoc mundo nil
aurum purgare melius, quàm anti-
monium, quapropter & in homi-
ne si præparetur in potũ idem præsta-
re poterit, ac melius. Nec est quod mi-
rentur literati tantum, præceptorem no-
strum comparationem hanc facere. Di-
scant prius Anathomiam creaturæ ma-
gnæ primæque cum vltima cognoscere
comparareq̃ priusquam iudicent. Ve-
luti sol inter stellas, & aurum inter metal-
la, non alias inter animalia homo priua-
tum obtinet: cuius perfectionis causa
metaphisicè conueniunt hæc omnia si-
mul in vnum. Sicut igitur Antimoniũ
aurum penitus mundat, aliaq̃ metalla
consumit, ita hominẽ ea ratione quam
diximus repurgat absq̃ exoneratione
alij,

alui, sed purgatione radicali, qua spiritaliter omne superfluum eradicat: hoc est excellentissimum archanū, cuius structura talis est. Recipe antimoniū optimū in alcohol facti, quod reuerberabis in reuerberatorio bene clauso per mensem, ex eo fiet volatile, primo album, deinde flauum, postremo rubeum aut croceū, leue, quod extrahes de esse suo ex lilli per spiritum vini, sic vt supernatet viginti digitis, & permittite sic donec coletur bene clausum, vt scis: hæc est altissima præparatio lilig, quæ hominem radicatus purgat intus & extra.

Administratio eius est,

VT in dolium vini recentis in septē bri vel octobri, semper ad viginti mensuras istius tincturæ ponatur vncia semis, & simul digerī purificariq; permittantur ambo, de vino bibant patientes ad tres vel quatuor septimanas, aut diutius, ante omnes alios haustus.

Tinctura à Salis philosophorum,

Recipe salis auri, salis Antimoniū, salis melissæ, ana vnciam semis, salis communis puri petrosique vncias octo, misce simul, & super frustum pa-

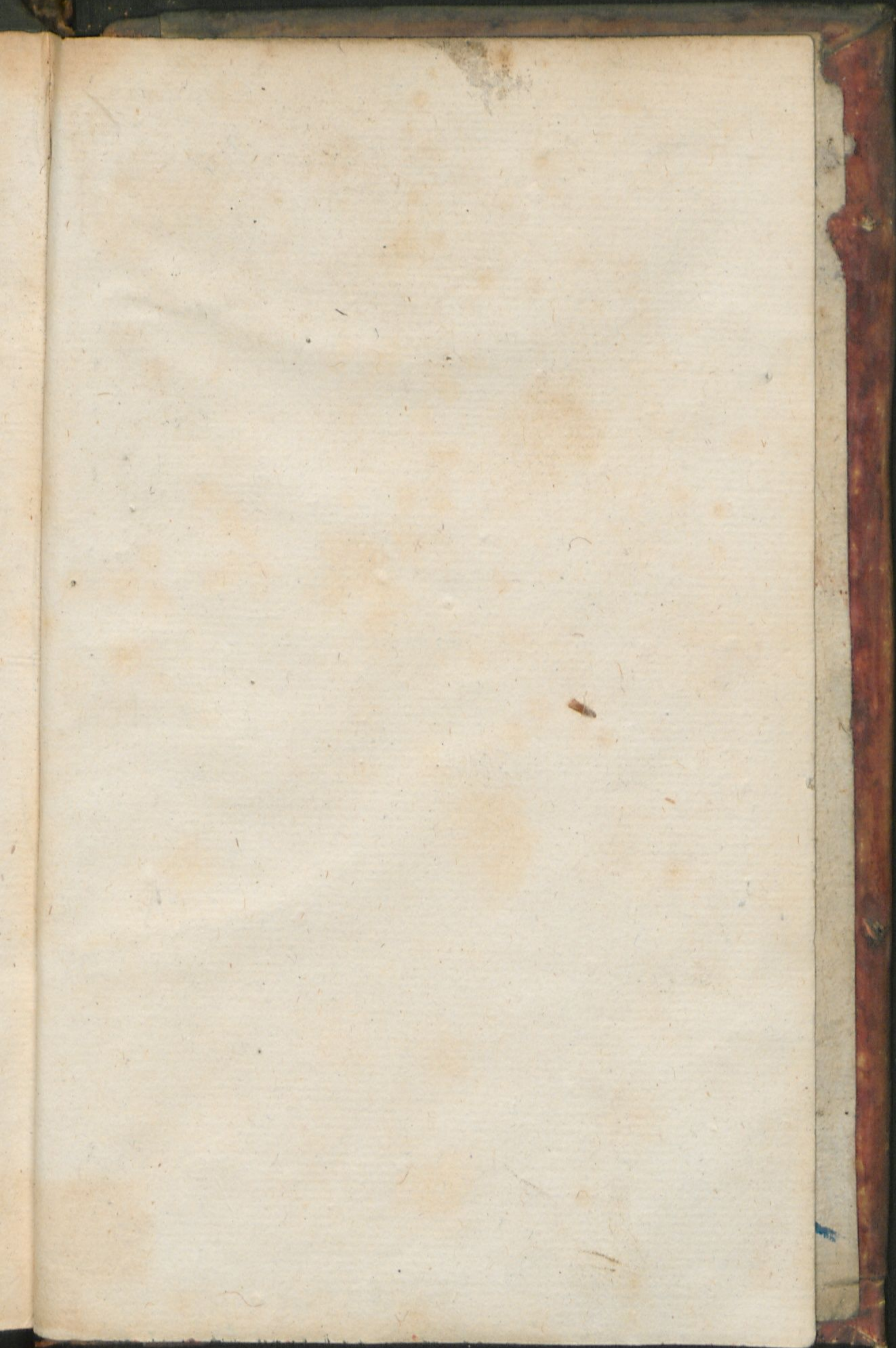
nis stratū edatur ieiuno stomacho. Ne mireris quod hic ponamus Sal auri, Sal antimoniū, quæ salia vulgaria non sunt, sed philosophica: postquam sciueris ea quæ scire te cōuenit in hac arte, non miraberis amplius.

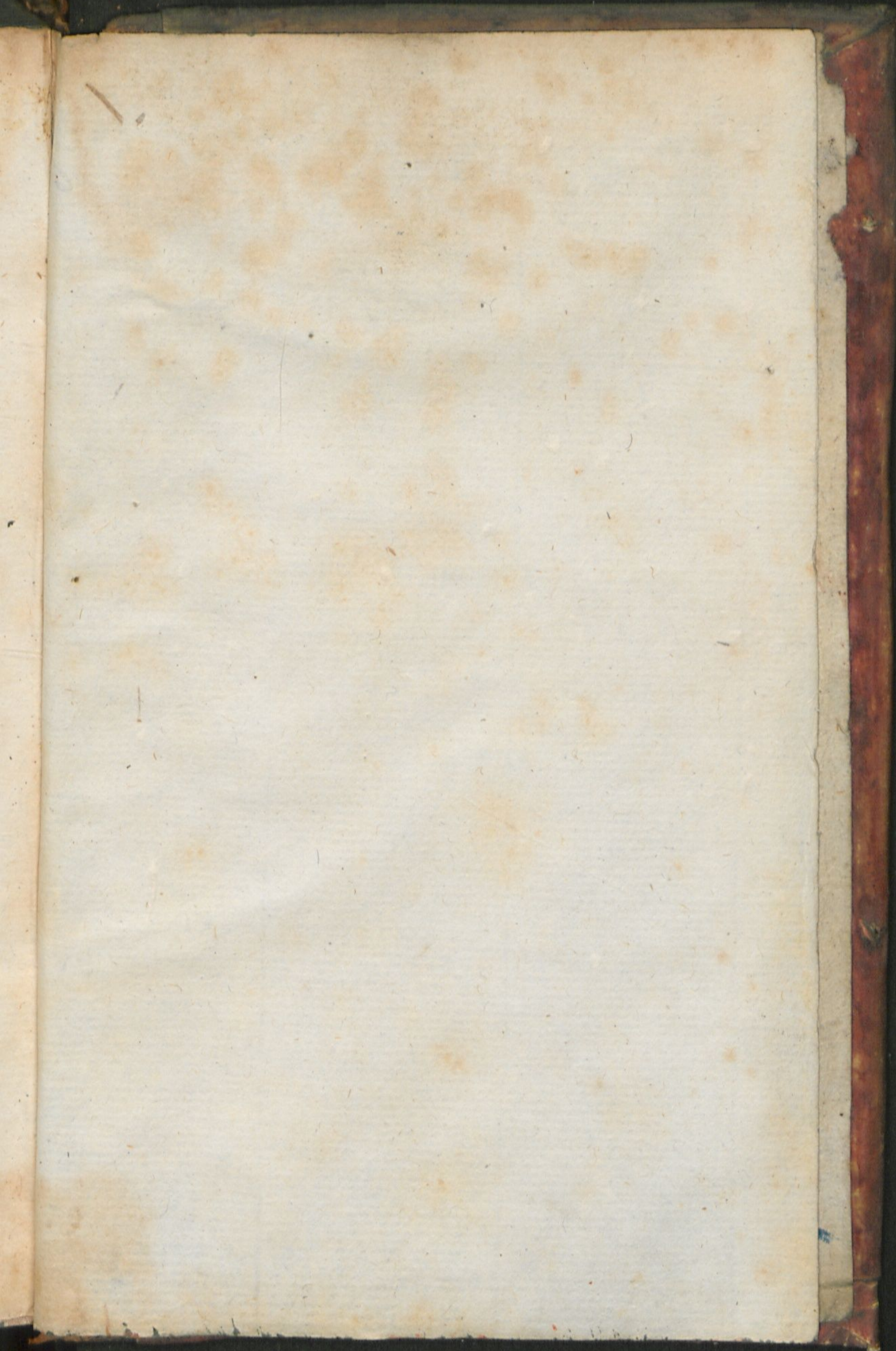
Aliud Sal philosophicum.

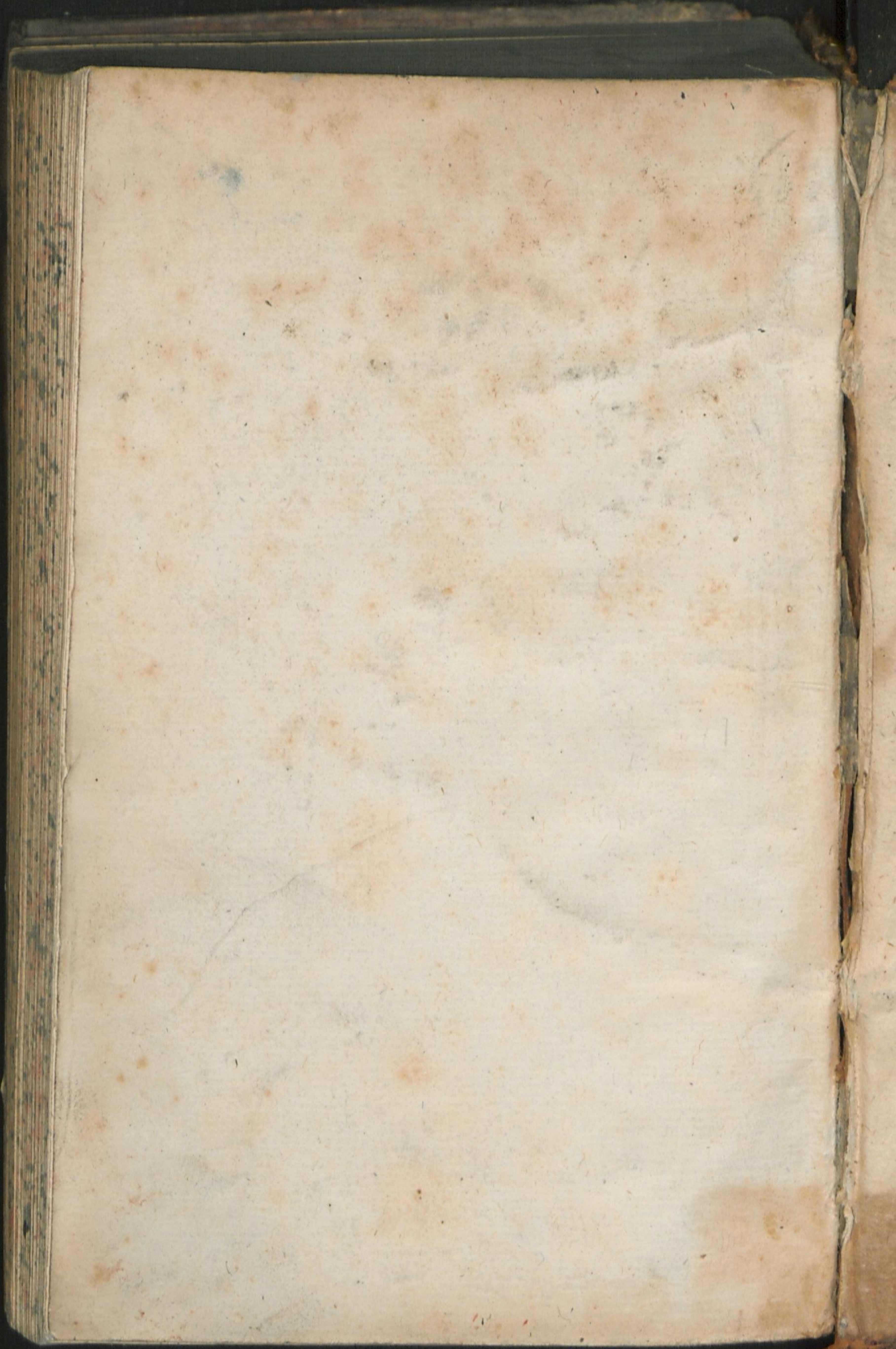
REcipe salis Gamandreae, salis cicoreae, salis valerianae ana vnciā vnam, salis absinthii vnciam semis, salis vitrioli dragmam vnam, communis salis puri petrosiꝑ libram vnam, misce simul, & edatur vt superioris.

FINIS.

BASILEAE,
PER PETRUM PERNAM,
Anno M. D. LXVIII.

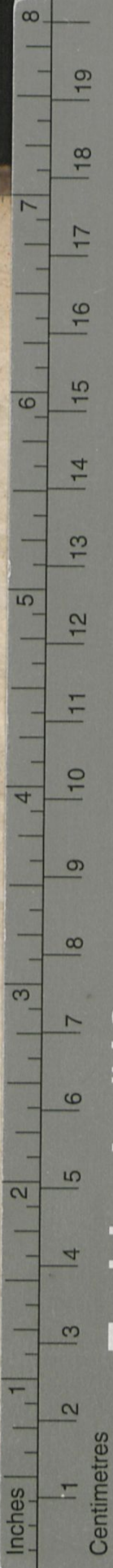

Ra 372

X 2203462

MA

B.I.G.

Farbkarte #13

PYROPHILIA
VEXATIONVM

QVE LIBER.

D. PHIL. THEOPHRA-
STI PARACELSI.

*CVI TRES ADHVC EIVS-
dem authoris tractatus accesserunt, quorum
etiam versa pagella Summarium
indicabit.*

Per Doctorem Adamum à Bodenstein ex au-
thoris archetypo Germanico promulgati.
Postmodum per Gerardum Dorn quanto fi-
delius debuit, ac ratio materiz pati-
tur in Latinum sermonem
versi.

BASILEÆ,
Per Petrum Pernam.
1568.

